

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1992. NOVEMBER (Szent András hava)

Reményik Sándor:

Halotti beszéd a hulló leveleknek

Látjátok, feleim, hogy mik vagyunk?
 Bizony bíbor és bronz és arany
 És örökkévaló szent szépség vagyunk.
 Ahogy halódunk, hullunk nesztelen:
 Bizony, e világ dőre, esztelen
 Pompájánál nagyobb pompa vagyunk.
 Nem történhetik velünk semmi sem,
 Mi megronthatná szép, igaz-magunk.
 Míg a fán vagyunk: napban ragyogunk
 S ha alá szállunk, vár a hús avar,
 Testvér-levél testvér-lombot takar,
 Ott is otthon vagyunk.
 Ha megkeményedünk és megfagyunk:
 Zúzmara csillog rajtunk: hermelin.
 Bíbor után a fehér hermelin.
 Bizony szépek vagyunk.
 Látjátok, feleim, hogy mik vagyunk?
 Ha végre földanyánk része leszünk,
 Ott is szépek leszünk.
 Ott is otthon leszünk.
 És árvaság csak egy van, feleim:
 Az erdőn kívül lenni.
 Otthontalannak, hazátlannak lenni.
 Nagyvárosok rideg utcakövén
 A szélről sepertetni.
 Sok más szeméttel összekevertetni.
 Árvaság csak ez egy van, feleim.
 S amíg itthon vagyunk:
 Bizony bíbor és bronz és arany
 És örökkévaló szent szépség vagyunk.

(Kolozsvár, Hója-erdő, 1923. október)

Kálné Ádám Anita

rézkarc: (Kálné Ádám Anita)

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Távinterjú Tóth János múzeumigazgatóval - Becker Pál fogadónapjáról

A közmeghallgatás jegyzőkönyve - Erdélyi útinaplónk folytatása

Szüreti mulatság az óvodában

BESZÁMOLÓ A TESTÜLETI ÜLÉSRŐL

Képviselő-testületünk október 26-i ülésén a lakosságot érintő gondok közül a hatósági munka törvényességét vizsgálta első napirendi pontként. A jegyző úr szóbeli kiegészítést elfogadva a hivatal félfogadását vitattuk meg. Javaslat hangzott el arra, hogy félfogadási időn kívül egy információs helyiség működjön a hivatal bejáratánál, mert igen gyakran csak tájékozódni jönnek be a lakosok a hivatalba.

Az épület belső felújításával erre lehetőség nyílik, így nem kell a hivatal ajtaját zárva tartani.

Ezt követően Dr. Dobos László állatorvos beszámolóját hallgatta meg a testület.

Elhangzott, hogy 1993. január 1-től a marhalevél ismét bevezetésre kerül, illetékköteles lesz, ezzel a vásárokon is ellenőrizhetővé válik az eladásra kerülő állatok eredete.

(Lásd a Békés-megyei pestisjárványt.)

Így mindenki nyugodtabban vásárolhat. A beszámolóban szerepelt az állati eredetű élelmiszerek forgalmazásának lehetősége és ellenőrzése is. Ezt a doktor úr az alábbiakkal egészítette ki:

A szabályzat értelmében árusítható füstölt szalonna, tepertő a piacon. Vágáskor kell szólni a doktor úrnak - vagy vágás előtt - és az igazolást ő állítja ki. Ez az engedély 3 hónapig érvényes, ha nem tudják eladni, akkor meg kell újítani az érvényességét. Elmondta továbbá, hogy a helyi piacon az ellenőrzéseket ő végzi.

A képviselő-testület a beszámolót elfogadta, majd megkezdte a végleges szervezeti és működési szabályzatának vitáját.

A képviselő-testület - az esti közmegehallgatásra való tekintettel is - a vitát 17 órakor félbehagyta, néhány fogalom tisztázását az ügyrendi bizottságnak visszaadva.

A vitát a következő ükléseken folytatjuk.

S. M.

ANYAKÖNYVI ADATOK

1992. október hónap

Születés:

Bálint Nikolett	(08.24.)
Bende Alexandra	(09.13.)
Bertók Fanni	(07.02.)
Farkas József	(07.22.)
Horváth Evelin	(07.17.)
Kerek Kathrin	(07.11.)
Morvai Szabolcs	(07.21.)
Pásztor Zoltán Ákos	(09.05.)
Pecze Krisztina	(07.28.)
Sára Katalin	(08.25.)
Szabó Attila	(07.19.)
Szilágyi Szabolcs	(07.23.)
Tóth Veronika	(08.31.)

Házasságkötés:

Farkas Levente - Radics Jolán
Galó Zsolt József - Lajkó Erika

Halálozás:

Bereczki János	Tura, Sport út 1/a.
Haller Szabó Andrásné sz. Mészáros Anna	Tura, Szent I. u. 62.
Kuti László	Tura, Vácszentlászlói út 45.
Lapu Jánosné sz. Csányi Julianna	Tura, Szegegy út 10.
Szabó István	Tura, Táncsics út 76.
Tóth-Gál Péterné sz. Pásztai Mária	Tura, Bartók B. út 18.

TISZTELT POLGÁRTÁRSÁK!

Igen nagy terhet jelent önkormányzatunkra a mostanában szinte minden turait foglalkoztató téma, a gáz-ügy.

Fázunk! - ez a legmegfelelőbb, összefoglaló kifejezés a jelenlegi helyzetben.

Mint az elmúlt évben már ismertettük, a beruházásnak szeptember 30-ig el kellett volna készülnie. Az események során fejlesztési bizottságunk, testületünk is foglalkozott a beruházással. Többször megállapítottuk, hogy az ütemekhez képest szeptember közepéig kb. 10 napos eltérés volt tapasztalható.

Szeptember 15-én a község belső területein - a Hatvani út - Szent János sor - Thököly út kivételével - a hálózat elkészült. (A Szabadság út tervmódosítás miatt ezekhez tartozott). Ekkor kezdődött a csúszás.

A már elkészült szakasz műszaki átadása megtörtént. (Bürokrácia: van egy műszaki szemle, nyomáspróbával, aztán egy műszaki átadásnak nevezett herce-hurca).

Máshol, más körülmények között ettől a naptól kezdve engedélyezik az ún. "gáz alá" helyezést. Ezt itt, - fél Turát érintően minden kérésünk ellenére - nem engedélyezték. Az indok: a dokumentáció teljes kiegészítése, átnézése, két-három írászalt látta-mozása szükséges.

Mindezt látva, és az ígéretéseket megelégedve október 26-ra község tájékoztatására közmegehallgatást hívtunk össze. Ennek jegyzőkönyvét - rövidítve - olvashatják e lap hasábjain.

A közmegehallgatás utáni napon - a közmegehallgatásra hivatkozott megkeresésünkre a legfelsőbb hatóság a "gáz alá" - helyezésre engedélyt adott. Azóta a beüzemelések folyamatosan haladnak, a TIGÁZ november első hetében a MEO-t és mérőfelszerelő csoportot megerősítette és szombaton - vasárnap is végeztek mérőfelszereléseket. (Összesen 726 van beüzemelve eddig.)

Maradt a Vasúti telep.

A talaj - akik arra laknak tudják - ember - és gép szaggató. Szinte minden nap egy markoló vagy árokásó gép hibásodik meg. A kivitelező mentegetőzik. Most már a kötbérezésről tárgyalunk. A csőfektetés határideje, szeptember 30-a elmúlt Tudjuk, hogy fázunk mindannyian.

Egy kis türelmet kérek még, kérem higgyék el, én fázom is, meg álmatlan is vagyok. Mert nem látok más lehetőséget, mint a türelem gyakorlását.

Mikorra e sorok megjelennek, remélem a Vasúti telepen is készen lesznek a munkálatok és mihamarabb megkezdődhet a gázszolgáltatás.

Tóth István
polgármester

Az önkormányzati Képviselő-testület következő ülése

1992. november 30. de 9 órakor lesz

Napirend:

1. Beszámoló a Szociális Otthon tevékenységéről
ea.: Szoc.otthon vezetője, Csatoné Kerek Erzsébet
2. A Művelődési Ház és Sport Club tevékenységéről
beszámoló.
ea.: Kis András a Műv. Ház megbízott vezetője
Sára András a Sport Club elnöke
3. Jelentés a Műszaki Ellátó Szervezet tevékenységéről.
ea.: Sára András MESZ vezető

A HATÓSÁGI MUNKA TÖRVÉNYESSÉGÉRŐL

A hatósági munka törvényességéről szóló előterjesztést 1991. augusztusában tárgyalta a Testület, tájékoztató formájában. Jelen beszámolómat az elmúlt két év - 1990. és 1991. - vonatkozásában és az idei év tapasztalatainak leszűrésével teszem meg.

Bár ismert Önök előtt, de röviden mégis vázolólok a hatósági munkánk törvényi, jogszabályi kereteit.

Főszabályként az Önkormányzati Törvény (1990. évi LXV. tv.) rögzíti azokat a kötelezően ellátandó feladatokat, hatásköröket, amelyeket a Képviselő-testületnek és szerveinek el kell látniuk. Lényeges az a törvényi szabályozás, miszerint a Képviselő-testület egységes hivatalt hoz létre az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével hivatalt hoz létre az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására.

Az eljárás rendjét, a hatáskörök gyakorlásának módját, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló - többször módosított - 1957. évi IV. törvény állapítja meg.

A konkrét részterületekre lebontott feladatokat és hatásköröket, az ún. hatásköri törvény, az 1991. évi XX. tv. rögzíti, melyben felhatalmazást kapott a Kormány és a miniszterek, hogy a szükséges jogszabálymódosításokat elvégezzék. Ez a sok területen megtörtént, de újabb törvények, jogszabályok megjelentével és várható megjelenésével (pl. Szociális tv.) a hatásköreink mozgásban vannak s várhatólag bővülni fognak.

A jogi szabályozáshoz tartozik még, hogy az Önkormányzatok a szervezük és működésük - helyi sajátosságoknak megfelelő - részletes szabályait, önkormányzati rendeletben, SZMSZ állapítják meg.

Az államigazgatási munkáról előző években készített hatósági statisztikai adatok szerint, ügyiratforgalmunk a beszámolási időszakban a következőképpen alakult:

	1990.	1991.
Iktatott ügyiratok száma:	1456	1546
Határozathozatalra került sor:	1094	1327
Határozatok elleni fellebbezések száma:	12	14
- ebből a II. fok helybenhagyta:	6	8
Megváltoztatta:	5	4
Megsemmisítette:	1	2
(új eljárásra kötelezett)		

1992. január 1-től október 20-ig 2097 az iktatott ügyiratok száma, ebből 1234 db olyan beadvány érkezett, amelyekre határozatot kellett hozni. A határozatokkal szemben 8 db fellebbezés érkezett, melyből a II. fokú hatóság 4 esetben helybenhagyta a határozatunkat, 2 esetben megváltoztatta, 2 esetben pedig új eljárásra kötelezett bennünket.

Az ügyek a jogszabályban meghatározott - általában 30 napos - ügyintézési határidőn belül elintéződtek. Határidő túllépés csak ritka esetben fordult elő, 1990-ben háromszor (2 esetben Szakig. Szerv vezető engedélyével) 1991-ben kétszer (1 esetben jegyzői engedéllyel).

Hatósági munkánk törvényességét az elenyésző fellebbezések száma, valamint a fellebbezések folytán ugyancsak minimális megváltoztató, illetve új eljárásra kötelező II. fokú határozatok száma bizonyítja. Fentieket támasztja alá, hogy az eltelt időszakban ügyészi óvás, felszólalás, figyelmeztetés és államigazgatási határozat bírósági kérelettel történő megváltoztatására nem került sor.

Szembetűnő ugyanakkor az 1992. évi ügyiratforgalom növekedése, amelyet a gázberuházzsal kapcsolatos adminisztráció növekedése mellett a szennyvízberuházzsal és a földügyi igazgatásban jelentkező ügyiratforgalom is növelhetett. Az iktatásra az ügyiratkezelésre nagy hangsúlyt kell helyeznünk.

Az iktatott ügyiratforgalom mellett a hivatal jelentős számú hatósági bizonyítványt, különféle igazolványt és igazolásokat adott ki, valamint végezte a szükséges nyilvántartásba vételeket.

Posztívumként értékelhető, hogy az ügyintézők - a környezettanulmány készítési kötelezettségen túl - tevékenységünk során a döntésük megalapozottsága érdekében, helyszíni szemléken vizsgálják az ügy lényeges körülményeit.

A törvényesség fontos garanciája az ellenőrzés. Ennek Kétirányban kell megnyilvánulnia. Egy külső ellenőrzésben, amikor a hivatal végez ellenőrzéseket. Gondolok itt az ipari, kereskedelmi ellenőrzésekre, amely csak a hivatal részéről történő ellenőrzésekben és a Kereskedelmi igazgatási Társulattal közös ellenőrzésekben is realizálódik. Folyamatosan ellenőrzéseket végzünk a vonatkozó gyártási előírások alapján is. Előrelépés szükséges az építő ipari ellenőrzések terén.

A belső ellenőrzés vonatkozásában megállapítható, hogy az kizárólag munkafolyamatbeli ellenőrzésre korlátozódik. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a legtöbb hatósági ügyben jegyzői hatáskörben van a kiadmányozási jog.

Szükséges a belső ellenőrzés tágabb értelmezése nemcsak a pénzügyi-gazdasági területen, hanem a hatósági munkában is.

További fontos feladat, hogy a hivatal dolgozói ismerjék és rendszeresen tanulmányozzák a jogszabályokat, illetve azok változásait.

Jegyzői feladat, hogy - meghatározott időközönként, munkaértekezleten tájékoztatva legyenek a dolgozók a jogszabályváltozásokról, s azokból adódó feladatokról.

Szükség van ezentúl, hogy az egyes ügyintézők a szakmai továbbképzések mellett, önképzést is végezzenek.

Nem tartozik szorosan a hatósági munka törvényességéhez az informatika, a gépésítés, de nagyban elősegítheti azt, s színvonalbeli emelkedést hozhat, a nyilvántartások géprevitelre, jól használható programok kidolgozása, s a döntések gyors, esztétikus megjelenítése. Ezért köszönetünket fejezem ki a testület felé, hogy lehetővé tették a Polgármesteri Hivatal minden csoportjánál a számítógépek alkalmazását.

Beszámoló keretében szükséges még szólni az ügyintézés színvonaláról, az ügyfelekkel történő kapcsolattartásról.

Anélkül, hogy munkatársaimat túlzott dicsérrel akarnám illetni, megállapítható, hogy minden tudásukra, emberségükre szükség van, amikor hétről, hétre állják a lakosság "rohámát".

Nem állítom, hogy nincs sűrűlódás, hiszen nem könnyű, a legjobb szándék mellett is, sokszor az értetlenséget, bizalmatlanságot tapasztalni. De szerencsére nem ez a jellemző.

Összességében véleményem szerint munkánkat az udvarias, segítőkész ügyintézés jellemzi, amely megfelelő felkészültséggel párosul. Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy nem fontos mindig jobbra, színvonalasabbra, emberségesebbre törekednünk.

Vátoztatlanul problémát okoz az ügyfélfogadási rend betartása, betartatása. Ahol lehet propagáljuk (Turai Hírlap), de a végső megoldás csak az ügyfélfogadási időn túl történő "kapubezárás" lehet a megfelelő információs szolgáltatás megszervezésével.

Összefoglalva megállapítható, hogy a hatósági munkánk törvényes, de belső ellenőrzések végzésével, a jogszabályváltozások megismerésével, a korszerűsítési lehetőségek kihasználásával, munkánk színvonala javítható.

Tura, 1992. október 20.

Vadász György
jegyző

JELENTÉS az állategészségügyi helyzetről

Tisztelt Képviselő-testület!

1990. május 16-tól dolgozom Turán körzeti állatorvosként. Az állást pályázat útján nyertem el. 1991. október 1-ig a Pest megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás állományába tartoztam, majd ezután az Állomás átszervezése folytán a Polgármesteri Hivatal státuszába kerültem át, lényegében változatlan munkakörrel. A munkáltatói jogokat a Polgármesteri Hivatal, míg a szakmai felügyeletet az állomás gyakorolja. Munkakörömbe tartozik a község hatósági állatorvosi feladatainak, illetve a kistermelői állatállományok állategészségügyi teendőinek ellátása. A helyi tsz. állatállománya mellett nem én látom el az állatorvosi munkát.

A szolgálat ellátását jogszabály és a Pest megyei Állategészségügyi Állomás által jóváhagyott munkaterv szerint végzem.

A község állategészségügyi helyzetét állatfajonként kívánom ismertetni.

Szarvasmarha - egészségügy:

A községben 22 udvarban 71 szarvasmarhát tartanak, ebből 29 tehét, 10 növedék üsző, 25 hizóbika, 7 itatásos borjú. Az éves kötelező tuberkulinozás során minden állat negatívnak bizonyult. Brucellózis nem fordult elő. Az újszülött borjak jogszabály szerinti krotáliázását folyamatosan végeztem. Az állomány beukózi fertőzöttségének kimutatására irányuló szűrővizsgálat október hónapban megtörtént, a vizsgálati anyag jelenleg laboratóriumi vizsgálat alatt áll.

Juhégszségügy:

A község határában két juhászat működik, a létszám 600-800 között változik. A jogszabály elírt állománysemlék és preventív állategészségügyi kezelések megtörténtek.

Sertéségszségügy:

A községben átlagosan 900-1000 sertést tartanak. Bejelentési kötelezettség alá tartozó fertőző betegség egy esetben fordult elő. Az állományban az elhullás 1 % körül van, ez főleg vásárok után jelentkezik, az állatok évente kétszer orbánc elleni védőoltásban részesülnek. Ivartalanítással összefüggésben nem hullott el sertés.

A tenyésztők létszáma 10-15 körül van, tehát tenyésztéssel kevesen foglalkoznak.

Megbetegedések, elhullások okai: gyomor- bélyulladás, tüdőgyulladás, tüdővízeryő, orsférgesség, rühösség, gyomormegterhelés, mozgásrendszeri megbetegedések.

Baromfiégszségügy:

Az átlaglétszám 35-40.000 körül van. Egy család foglalkozik iparszerű broiler neveléssel (4-5.000 baromfi). A korábbi években megszokott baromfipestis elleni védőoltás 1988 - óta csak minisztériumi főosztályi utasításra végezhető, ennek ellenére bejelentés - betegség nem fordult elő.

Ennél az állatfajnál preventív gyógykezeléssel, illetve széleskörű szaktanácsadással lehet jó állategészségügyi helyzetet biztosítani.

Nyúlégszségügy:

A létszámot a jövedelmezőség befolyásolja. Jelenleg az állományokat inkább csökkentik a tenyésztők.

Légszségügy:

Létszám: 25. Ebben az évben volt a lovak takonykórra és fertőző kevésvérűség felderítésére irányuló vizsgálata, az eredmény minden esetben negatív.

Veszteség elleni védekezés:

Az eblétszám: 1300. A községben lévő ebek évente veszteség elleni védőoltásban részesülnek, a sorbanótt ebek oltását folyamatosan végzem. Ebben az évben a községben veszteség nem fordult elő. Október hónapban megkezdődött a kóbor ebek altatópuskával történő ártalmatlanítása.

Egyéb hatósági állategészségügyi feladatok:

1. Állatvásár és piac állategészségügyi feltételeinek biztosítása, felügyelete.
2. Dögkút, állathulla megsemmisítés ellenőrzése.
3. Állati eredetű élelmiszerek forgalmazásának ellenőrzése (kiemelten a vágóhídi húsvizsgálat).
4. Tápboltok ellenőrzése.
5. Állatfelvásárlás és szállítás állatorvosi felügyelete.

Tura, 1992. október 16.

Dr. Dobos László
állatorvos

KÖZMEGHALLGATÁS

(1992. október 26. 19.00 óra)

Jegyzőkönyv

Tóth István, polgármester: Tisztelettel köszönti a TIGÁZ üzemvezetőjét: Blazsovsky László urat, a Turai TIGÁZ Kirendeltség vezetőjét, Skultéty István urat.

Külön tisztelettel köszönti a kivitelezés műszaki ellenőreit, Kovács József urat és Kaptás Pál urat, a vállalkozót.

Szükségesnek tartja, hogy a lakosságot érintő gázüggyel kapcsolatosan első kézből származzanak az információk. Isaszeg hasonló nagyságú község, mint Tura és ott 3 kivitelező végezte a gázbekötést másfél év alatt. Ha azt vesszük, hogy nálunk 1991. szeptember 2-án indult el a gáz Zsámbokról, akkor azért nem sok panaszra lehet okunk. Gondolom arra kíváncsiak hogyan lesz rendezve az elkövetkezendő napokban a gázügy.

Felhívja a figyelmet a kifüggesztett térképre, amely pontosan figyelemmel lehet kísérni, hogy a környékbeli községek egy ütemben megúszták a gázbekötést, egyszerre megkapták az engedélyeket - minden bürokratikus ügyintézés egyszerre túljutottak -, ezzel szemben nálunk 7 ütem volt, amely megsokszorozta a gondjainkat.

Átadja a szót a meghívott vendégeknek, akik azzal a céllal jöttek hozzánk, hogy elmondják mit lehet, mit akarnak és mit fognak tenni az elkövetkezendő napokban, hogy a már elkészült vezetékszakasz gáz alá kerüljön. A kivitelező válaszol arra is, hogy a még be nem fejezett, néhány 100 méterre elmaradt szakasz mikorra fejeződik be, és talán együttesen azt is meg tudják válaszolni, hogy azon a szakaszon mikor számíthatunk fogyasztásra.

Sok rosszindulatú megjegyzés hangzott el a faluban. Amikor egy-egy utcáról a kivitelező elvonult, akkor jöttek a megjegyzések: átmennek Galgahévízre csinálni és Tura nem készül el. Ha késéssel is, de el fog készülni ez a program. Ha arra gondolunk, hogy ez a gázprogram nem 2 hónapot késett, hanem 5 évet, akkor egy kicsit előnyben vagyunk. 1987-ben már megvolt az engedély a gázberuházásra, elődeink azonban nem vállalták magukra ezt a terhet. Nagyon sok gondot, problémát vállalt magára ezzel az önkormányzat. Lehet, hogy elődeink okosabbak voltak, azért nem vállalták ezt magukra.

Felteszi a kérdést a TIGÁZ képviselője felé, hogy ők hogyan látják a már elkészült szakaszok beüzemeltetését?

Blazsovsky László: A polgármester kitaró munkájának az eredménye, hogy ami az elődeinek nem sikerült, azt neki sikerült megvalósítania. Jelenleg úgy néz ki, hogy ez év decemberében az új átadóállomás is beüzemelésre kerül, és akkor a kapacitáskorlátok feloldódnak. Az átadóállomás, amely jelenleg üzemel kb. 7.500 m³ gáz kiadására alkalmas. Települések között is meg kellett egyezni, hogy melyik településen, hány fogyasztót tudunk ebben az évben bekapcsolni, úgy hogy üzemzavar ne keletkezzen, és minden fogyasztónál, ahol a mérőt felszerelték, ott folyamatos legyen a gázszolgáltatás. Tura első körben 1.000 fogyasztói bekapcsolásra kapott engedélyt.

A polgármester említette, hogy máshol egy ütemben sikerült megoldani, Turán hét ütem lett belőle. Ez a település nagyságából és a gázigényről magas számából adódik. Más pl. Galgahévíz, ahol 250 lakásnak a bekapcsolására van lehetőség, vagy Vácszentlászló, ahol 100 lakás bekapcsolására kötöttek megállapodást. Ugyanez másképpen néz ki Tura településen, ahol hét ütemben 1.000 fogyasztói bekapcsolásra kötöttünk megállapodást. Úgy érzi, ezzel sikerült érzékeltetnie a nagyságrendet. Akit érdekel, hogy a február 21-i megállapodás ütemenként mikori határidőket tartalmaz, az a kollégájánál megtekintheti. A február 21-i megállapodásnál 1.000 db bekapcsolására volt lehetősége a településnek, július 26-ával pedig 1.500 db bekapcsolási lehetőség nyílt. A kivitelezés nagyon jó ütemben haladt, számukra azonban nagyon kellemetlen volt, hogy a lakossági bekapcsolásokat a tervezés és a kivitelezés - belső tervezésre gondolt - nem követte kellően. 51 db olyan belső átvett szerelés van, ahová a fogyasztók még nem kérték a mérő felszerelését, és 183 db olyan szerelésük van, ahová objektív okok miatt nem lehet még gázt vinni. Ilyen pl. a vasút melletti terület, mert nem rendelkeznek olyan vezetékkel, amin keresztül vigyék a gázt. Néhány kótés van még hátra, ami a már elkészült vezetékek üzembehelyezését illeti.

Igazat ad a polgármester úrnak abban, hogy nagyon bürokratikus ügyintézés folyik. A maguk részéről a bürokrácián, amennyire lehetett túltették magukat. Kéri, hogy ennek tükrében itéljék meg munkájukat. A 200 db átvett bekapcsolásból még gyakorlatilag 50 db olyan van, aki még nem is kérte, 150 db pedig, ahová nem tudják vinni a mérőt, mert engedélyre kell várniuk.

Vannak olyan települések, ahol az illetékes Bányahatósági Főfelügyelőség dolgozója a szemlék során azonnal adott használatbavételi engedélyt, aki Turára jár le, az nem kívánt élni törvényadta jogával, nem adta meg az engedélyt. Ez az intézkedés legalább annyira sújtja őket is, mint azokat a fogyasztókat, akik várnak a mérőszerelésre, engedély nélkül azonban nem helyezhetnek üzembe vezetéket.

Tura közel áll a szívünkhöz, éppen ezért létesítették itt a szolgáltatási üzemét.

Az ő szerelői kapacitásuk is véges. Pontosan azért történtek a megállapodások, hogy folyamatos legyen a belső szereléseknek a kivitelezése, hogy ne kelljen a téli csúcsra számítani. Az az 50 ezer fogyasztó, akinél már fel van szerelve a gázóra, az teljesen jogosan várja el tőlük, hogyha a készülékük meghibásodik, belátható időn belül odamenjenek, megjavítsák és a már gázzal ellátott fogyasztóknak végezzék elsősorban a szolgáltatást. Nem engedhetik meg maguknak, hogy erre a bizonyos csúcsidőszakra pluszlétszámot vegyenek fel. Mindössze annyit tudnak tenni, hogy átcsoportosítanak szerelőket, társkirendeltségektől is kapnak szerelőket.

Aki eddig kérdéseivel a szolgáltatási üzemet megkereste, és aki az üzem vezetőjével, vagy pedig a hibafelvévővel beszélt, az minden esetben pontos választ kapott.

Elterjedt az a hír, hogy nincs gázmérő, nincs nyomásszabályozó stb. Nem felel meg a valóságnak. 1.500 db gázmérőt rendeltek Tura településre, jelenleg a harmadánál sem tartanak a beüzemeléssel, 2 nappal az év vége előtt. A gazdasági emberek pontosan tudják, hogy mit jelent ennek az anyagi vonzata készletben. Ezt nagyon számon kérik rajtuk. Arra számítotak, hogy mindenki tartani fogja az ígértét. Nem érdekük a bekapcsolás hátráltatása, a gázmérők raktáron tartása.

A bekapcsolást nagyon lassítja a Móra-tűzhelyekkel kapcsolatos gond. A szerelőknak szét kell szedniük a készüléket, fuvókát kell cserélniük, addig amíg egy salgótarjáni tűzhelynél pl. ilyen probléma nincs. Ez is hátráltatja a bekapcsolási db. számot. Megértést kérnek ezeknél a problémáknál. Nyilván azért vásárolnak sokan Móra-tűzhelyet, mert ez olcsóbb.

Tóth István, polgármester: Megköszöni Blazsovsky úr tájékoztatóját. Megkérdezi a műszaki ellenőrt tudna-e segítséget nyújtani abban, hogy egy előzetes időpontegyeztetés után közösen felkeresik a Bányaműszaki Felügyelőséget és a függőben lévő, elkészült szakaszokra megkérlik az engedélyt. Megkérdezi kire számíthatnak még segítőtársként, ki tudna még velük tartani.

Kovács József: Természetesen számíthatnak a segítségére. A gázosításnak minden oldalát végigcsinálta már, a tervezéstől a kivitelezésig, a Bányaműszaki Felügyelőségénél is dolgozott több mint 2 évig, vagyis ennek a gázos beruházásnak minden csínját-bíját ismeri. Hiába készült el egy szakasz májusban, júniusban, ha a belső szerelést csak szeptemberben, októberben végeztetik el az állampolgárok, csak akkor lehet bekötni. Az esetek nagy többségében mindig így van, nyáron másra kell a pénz.

Felveti, hogy erre a bizonyos csúcsidőszakra vállalkozási alapon levizsgáztatott szakembereket kellene alkalmazni, ez megoldást jelenthetne. Sajnos ehhez szükség van egy újabb gáztörvényre, ez nem a mi szintünkön megoldható feladat. Ezt a jelenleg hatalmon lévő kormánytól kell várniuk, a jelenlegi parlamenttől. Reméli, hogy 1-2 évben belül megszületik az új törvény. Ha figyelembe vesszük a bekötési igényeket, akkor attól tart, hogy az igazi csúcs november közepén, december elején jelenik meg. Nem tudja a belső kivitelezések milyen ütemben haladnak, de a gyakorlat igazolja ezt, hogy mindig így szokott lenni.

Kéri, hogy egyeztessenek egy időpontot a Bányaműszaki Felügyelőség vezetőjével - a volt főnökével -, amikor bemennek hozzá és megpróbálják rövid úton, a legésszerűbben elintézni a függőben lévő engedélyeket. Azok is emberek, megértik gondjaikat, de nem biztos benne, hogy ez sokkal előbbre fogja vinni a bekötések számát. Felfutóban van a belső igények száma, ezt tudomásul kell venni.

Blazsovsky László: Az üzembehelyezési, illetve használatbavételi engedélyt nem nekik kell kiadniuk, hanem a beruházóknak, amit a Bányaműszaki Felügyelőség alapállásból ki szokott húzni a létesítési engedélyből - nem szokta senkinek engedélyezni - a próbáuzemet. Korábbi gyakorlat volt: a szolgáltatóra volt bízva, ha úgy ítélte meg, hogy az adott szakasznál minden rendben van, üzembe helyezhette.

Kovács úr említette a gáztörvényt. Annyit tud róla csak, hogy 1993-ra kell elkészülnie. Elmondta, hogy néhány kollégájával ennek a törvénynek a megalkotásában részt vesznek. Ismerve a parlament leterheltségét, egészen bizonyos, hogy 1994. január 1-nél korábban nem lép életbe ez a törvény. Felhívja a lakosság figyelmét arra, hogy készüljenek fel, hátha még a hagyományos üzemanyaggal kell tüzelni. Rész kíván venni a Bányaműszaki Felügyelőséggel folytatandó tárgyaláson.

Tóth István, polgármester: Nagyon sok mindenen keresztülmentek, mint a térség első gázberuházói. Először a Parapet-konvektorokkal borzolták a kedélyeket. Nem engedélyezték, de aztán végül is egy hét alatt elintéződött, az egész falura felmentést adtak, aztán kezdődött a kazántéma. Érdekes módon két héttel ezelőtt sikerült mindezt helyretenni, hogy valahol egy kicsit jogtalan követelésekkel állnak a szolgáltatók elő.

Blazovszky László: Követelésekkel nem álltak elő, és nem is fognak ezután sem. Az Országos Építési Szabályzat olyan paragrafust tett számunkra kötelezővé, amelyet nekik meg kellett követelniük, erről ők nem tehetnek. Vállalva vonultak be a polgármester úrral is a Kéményseprő Vállalathoz, amikor a Kéményseprő-nyilatkozat felső részén engedélyezték a készüldék bekötését, az alsón pedig feltételhez kötötték. Ezek visszavonásra kerültek. Ők a szabványokkal, technológiákkal és szabályzatokkal dolgoznak. Ez a veszélyes üzem mindannyiunk testi épségét veszélyezteti, abban a pillanatban, amikor egy szabályt megszegnek. Náluk kétszer tévedni nem lehet.

A Polgármesteri Hivatalnak volt egy kérése hozzájuk, hogy a mozgássérültekkel kapcsolatos 85 leendő gázfogyasztót soronkívül kezeljék. A terv felülvizsgálata során kívül megtörtént, OTP-vel kapcsolatos nyilatkozatokat soron kívül megadták. A beüzemeléseket is - amennyiben jelentkeznek - soron kívül elvégzik.

Ő is részt kíván venni a Bányahatósági Felügyelőséggel lefolytatott tárgyaláson.

Tóth István, polgármester: Elmondja, hogy a szolgáltatók alatt többes számot használt, valóban a kéményekkel kapcsolatos megjegyzésekre utalt, nem a TIGÁZ követeléseire célzott. A TIGÁZ tényleg komolyan gondolja, hogy a térség központjának Turát szemeli ki, mert nemcsak ideiglenesen próbálja bérelni, hanem hosszabb távon gondolkodnak komoly kirendeltség megépítésében.

Kérdések, hozzászólások:

Bartalné, Elnök utca: Mielőtt elkezdtek volna utcájukban a gázbekötést felvetették, hogy a vízbekötés is nagyon problémás volt, mert arra megy a fővezeték. A Kaszinó téren már tavasz óta van gáz, az Elnök utcában 7 házát kellett volna bekötni. 4 mozgássérült is van közöttük és mind idős emberek, a tüzelőt nem vették meg, hiszen a belső szerelés már mindenütt megvan, arra kellett a pénz, a tüzelőt nem tudják megvenni. Mikor kapcsolják be a gázt?

Blazovszky László: Abba az ütembe esnek, amelyik végett holnap keresik fel a Bányaműszaki Felügyelőséget.

Táncsics M. út 80.: 2 hónapja le van rakva a vezeték. Minden háznál megvannak a belső szerelések. Mikor lesz már gáz?

Blazovszky László: Ugyanabba a kategóriába tartoznak, nincs engedély a vezeték üzembehelyezésére.

Temető utca: 18 ház található itt. Mind a két végén bent van már a gáz. Ebben a 18 házban a belső szerelések megtörténtek, szeretné tudni mikor lesz náluk is gáz? A férjét most hozta haza a kórházból és nem tud fűteni.

Blazovszky László: Ugyanaz a helyzet itt is, nincs még engedély az üzembehelyezésre.

Gólya József, Szabadság u.: Az ígérték, hogy a szeptember 30-i határidőt betartják és itt is bekötésre kerül a gáz. A Bartók tér sarkánál és a Szabadság utcában már benn is van a gáz, az ő részüknél még mindig nincs. Itt is van mozgássérült és az OTP-vel kötött szerződés is lejár novemberben. Be kellene mutatniuk a működő gázkészülékeket. Hogyan lesz ebből még az idén gáz?

Tóth István polgármester: A kastélytól a Szentlászlói úttól lefelé eső egész terület, ezen a szakaszon szinte a fél Tura érintett. Ha megkapják az engedélyt, akkor abban a pillanatban rákötésre fog kerülni, össze lesz kötve a vezeték.

Sport utca: Műszakilag át van adva, miért nincs benne gáz?

Blazovszky László: Ugyanaz a helyzet itt is, mint a többinél.

Kuti Mihály, Kossuth L. u. 136.: Ahol a vezetékben van a gáz, ott mi az akadálya annak, hogy mégsem üzemeljen be. A belső szerelés kész, a műszaki átvétel már 3 hónapja megtörtént.

Blazovszky László: Tévedés lehet. Holnap délután fáradjon be a kirendeltséghez és meg fogják mondani, hogy a beüzemelést mikor tudják elvégezni.

Jenel Csabáné, Katona u.: Azt kérdezi mikor voltak utójára a Bányaműszaki Felügyelőségénél, hogy 500 lakásnak a beüzemelése gyűlt össze, miért nem mennek gyakrabban?

Blazovszky László: Mint szolgáltatóknak, nem feladatuk bejárni a Bányaműszaki Felügyelőséghez. Műszaki felülvizsgálathoz megjelenik a Bányaműszaki Felügyelőség képviselője, ha úgy ítéli meg, hogy felvállalja a törvényadta lehetőségét és azt mondja a helyszínen, hogy a vezeték üzembehelyezhető, akkor ők vállalják a beüzemelést. Nekik nem kötelességük bemenni a hatósághoz. Az 500 db beüzemelés nem helyes, mert 183 db olyan van, amelynél, ha gáz alá helyezik, fel tudják tenni a mérőt, de a 183-ból is van olyan rész - 30 db -, amit azért nem tudnak elvégezni, mert még egy rövid szakasz nem készült el. A 183-ból mintegy 150 db az, amelyet a Bányaműszaki Felügyelőség engedélye nélkül nem tudnak üzembe helyezni.

Tóth István, polgármester: Elmondja, hogy a bányaműszaki felügyelő minden héten csütörtökön Turán van. Amikor elkészül a kivitelező, azt műszaki szemlén átadja, ugyanaz az ember mondhatná meg, hogy gáz alá helyezhető, avagy nem.

Holló Józsefné, Vasút u. 50.: A belső szereléseknek kb. 90 %-ba megvan az utcájukban, egyáltalán számíthatnak-e ebben az évben bekötésre, vagy vásároljanak tüzelőt?

Kaptás Pál: Ezt a 7. ütemet jövő hét végére befejezik, a jövő hét végére készen lesznek a Hatvani úttal is. Amely szakaszokra engedélyük van azzal készen lesznek, amelyikre nincs engedély, azt nem tudják megcsinálni.

Pásztorné Csányi Erzsébet, Szabadság u.: Szeretné megkérdezni kinek a mulasztása, hogy még terv sincs a Szabadság utcában? Mire számíthatnak?

Kaptás Pál: A tervező, amikor ezt az egész települést felmérte és megtervezte, a Szabadság utat máshonnan akarta, hogy bevigyük, a gyakorlat során derült ki, hogy ezt nem lehet megoldani.

Tóth István, polgármester: Október 12. óta van bent a Bányaműszaki Felügyelőségénél, ha holnap bemennek, ezt is elhozzák.

Györi Istvánné, Szent János sor: Ez a Bányaműszaki Hatóság ez egy télapó felettünk? Miért nincsenek meghívva pl. ide is?

Tóth István, polgármester: Ketten vannak a fél országra. Ők nem alku-doznak, hanem megmondják, hogy mit hogy kell csinálni, ők a hatóság. Itt még nem következett be szemléletváltás. Ilyen volt a PVSZV is.

Tóth János, Thököly út: Az utcájukban még egyetlen kapavágás sem történt, az ABC-től 150 m-re vannak, ismert hónapok óta az a dolog, hogy a hidroglobus visszajelző vezetéké ebben az utcában van. Hantai úr 1 hónappal ezelőtt úgy nyilatkozott, hogy október 15-én legkésőbb ez a szakasz is nyomás alatt lesz. Legalább fel lenne túrva az utca. Csodálkozik azon, amit a TIGÁZ Kirendeltség vezetője mondott, hogy miért nem kérték az engedélyeket korábban. Annak egyik feltétele, hogy legalább a csanak legyen a ház előtt. Nyilván nem kérhetné meg az engedélyt, mert nincs gáz a vezetékben, vagyis még a vezeték sincs ott. Mikor lesz gáz?

Kaptás Pál: Elmondja, hogy ez a vezeték a jövő hét végére el fog készülni.

Tóth István, polgármester: A vezeték valóban elkészül, a nyomáspróba meglesz, mostmár csak az lesz a kérdés, hogy mennyi idő alatt tudjuk kialakítani a Bányaműszaki hatóságtól a gáz alá helyezési engedélyt.

Szénási Róbert, Zsámboki úti telep: Márciusban befizette a 35 ezer Ft-ot. A gázosok még a nyáron kivonultak a telepről, kb. 10 új ház maradt ott, mi lesz ezzel, pénz kell, gáz nincs?

Tóth István, polgármester: Szeptember 15-én a Zsámboki úti szakasz is megtörtént a nyomáspróba. A kivitelező ott már nem dolgozhat, mert az egy átadott szakasz, az üzemeltető pedig még nem, mert jogilag nincs a birtokában. Ezt az országot a bürokrácia fojtja meg. Azokon a részekben, ahol műszaki probléma volt, dönteni kellett a többség érdekében. Vissza fognak rá térni.

Tóth Péter: Volt egy bizonyos határidő, hogy meddig kellett volna a munkálatokat elvégezni, mivel jár ennek a megszegése, pl. kötbér stb.

Kovács József: A kivitelezői szerződésben a vállalkozó arra szerződött, hogy mikorra építi meg és műszaki átadással átadja. Eddig van ráhatalással a kivitelezőkre. Ha összeadja a vállalt vezeték és a megépített vezetéké számával, akkor valószínű, hogy már régen teljesítette azt a mennyiséget, amelyet a szerződésben vállalt. A Bányaműszaki Felügyelőségre nem tudjuk ráterhelni a kötbért.

Sára András: A kivitelezőknek megvan a maguk gondja, ő tisztában van ezekkel, hiszen össze próbálnak dolgozni annak érdekében, hogy minden zökkenőmentesen menjen. Szükségesnek tartja megkeresni a korlátokat feloldó kiskaput. Megemlíti, hogy az első két ütemnél zökkenőmentesen kapták a gáz alá helyezést, a harmadik ütemnél pedig nem fogadták el, holott ugyanaz volt ráírva: 21 KW-os letiltott kéményseprői előírásokra vonatkozott, MSZ szerint nem fogadta el. A szabványba beleírt az, hogy nem jogos, ezzel a TIGÁZ nyert egy hónapot.

A kirendeltség részéről olyan hozzáállást kér, hogy ne lásson többé kisorsított szemű asszonyokat, akiket elküldtek, hogy vegyenek maguknak szemet stb. Ez nem szolgáltatás. Tiszteletteljesen kell őket elküldeni. Az ott lévő emberek vegyék tudomásul, hogy ők dolgozók és azért dolgozhatnak, mert kapnak fizetést, és azért tudják őket fizetni, mert ezek az emberek igényeltek a gázt.

Blazovszky László: Mindenki annyit vesz magára, ami ráillik. Nem híve a kiskapukeresésnek. Elmondja, hogy az ütemeknek szinte 90 %-a felelősségére van üzembehelyezve, amit gáz alá helyeztek, mert nincs használatbavételi engedélye. Ha nem szolgáltatói szemlélettel álltak volna hozzá, akkor a mai napig nem lenne 496 fogyasztó beüzemelve. Azon vannak, hogy minél hamarabb meglegyen és gáz alatt legyen a vezeték.

Ha a kollégái valakivel nem megfelelő hangnemet használtak, nevükben elnézést kér és kifejti, hogy nyilván az üzemvezető is megtalálja erre a módot, hogy ilyen jellegű panasz ne legyen.

Az a kérése, hogy ne a piaci pletykákra adjanak, hanem arra, amit a felelős műszaki vezetőjük mond.

Tóth István, polgármester: Sára Andrásnak inkább a kérése hangzott erősebben, szó sincs arról, hogy szolgáltató ellenes lenne, de azt hiszi, hogy a tapasztalat is bebizonyította, hogy itt nincs ellenszav.

Megköszöni a kedves vendégeknek a mai estét.

Közösen megtekintették a Félidő c. dokumentumfilmet, amelyet Beke István, operatőr állított össze.

Tura, 1992. október 26.

Tóth István
polgármester

GYÖKEREK

Lehel kürtje búvkörében

(Ezt a romantikusnak tűnő címet találtuk ki Tóth János műzeumigazgatóval beszélgetés közben).

Tóth János:

- Rendszeres olvasója vagyok a Turai Hírlapnak. Hosszabb ideje már, hogy falumbéli barátaim közül többen is próbáltak rábeszélni arra, hogy olykor-olykor magam is írjak valamit ebben az újságban. Nem zárkoztam el e megtisztelő

kéréstől, ám valós okaim vannak arra, hogy haladékat kérjek ezeknek teljesítésére. Ők szűkítették a kört: - előbb írjak majd ők - rólam, "interjút" készítenek velem, s ez majd megjelenik a lapban. - Első végiggondolás után kissé megborzongtam: - már itt tartok, ennyi idő telt el, hogy most sokszor emlegettem, s őszintén szeretett szülőfalumbéli honfitársaim előtt bemutatkoznom kell? - A valóság tudomásulvétele gyorsan lecsillapította érzelmi hullámveréseimet. - Közel negyedfél-évtizednyi idő telt már el, amióta munkahelyem Jászberényhez köt, s azóta Turán is újabb nemzedék vált már felnőtté. Magam számára talán ez az egyetlen nyomós ok arra, hogy az egyoldalú megismerkedés szándékával mégiscsak eleget tegyek barátaim kérdésének. Szerény, s olykor talán indokolatlanul visszahúzó, zárkózott alaptermészetemből fakad, hogy mindenkor viszolyogtam a nyilvános szerepléstől, s ha erre elkerülhetetlenül mégiscsak szükség volt, csendes beletörődéssel tudomásul vettem a dolgokat, s igyekeztem megfelelni a pillanatnyi helyzeteknek. - Gondot okozott számomra az is, hogy vajon akadna-e mondandómban olyan mozzanat, ami mások számára némi tanulsággal szolgált, - neadjisten netán példaértékű lehet, ami miatt érdemes e beszélgetést közreadnunk. Mindmáig nem tudtam ezt eldönteni.

- E mostani forró nyáron turai gyermekek jászberényi táborozása idején Takács Pál régi barátom (akivel gyakorta emlegettük főként aszódi gimnazista éveinket) - keményen sarokba szorított, már-már mikrofonnal is ijesztgetett, hogy bemutatkozásul valljak valamit szerény önmagamról. Azzal a komoly érveléssel sikerült levennie lábamról, hogy a Turai Hírlapban szorozatot terveznek a Turáról elszármazott hajdani ismerősök, jóbarátok bemutatására. - Igent mondtam, bár azóta már mérlegeltem, hiszen az Angliában, Németországban vagy más nyugati helyen élő barátaink után sorrendben még igazán várhatunk volna ezzel a bemutatkozással, hiszen Jászberény annyira közel van Turához, hogyha lenne itt olyan Kékestető-féle magasztal, onnan akár naponta is látni lehetne a turai templom tornyát, vagy akár még a Szent János-sori házakat is.

- Dehát magasztal az itt sincs, csak a szép magyar Alföld tengersík vidéke. - Igenlő válaszom után megegyeztünk abban, hogy e kívánt bemutatkozást "levél-interjú" formájában írjuk meg (lehet, hogy e furcsa műfajt most éppen mi ketten találtuk ki?), ami úgy alakulna, hogy Takács Pál barátom majd megírja kérdéseit, én pedig próbálom ezekre válaszolni. Így azt írhatom, amit valójában gondolok, s elkerülhetem annak hátrányait, hogy a magnetofonra mondott közléseimből esetleg "szövegkörnyezetükből" kiragadott, s ennél fogva vitatható értelmű mondatokat közöljünk. (Mostanában gyakran történik ilyesmi).

- Természetesen mindezeket szelíd humorral gondoltuk így.

- Ennyi bevezető után itt már akár abba is hagyhatnám, hiszen máris rengeteg dolgot vallottam magamról, ám mégiscsak hadd következzenek Takács Pál (a továbbiakban: P) kérdései, azokra pedig jómagam (a továbbiakban: J) "tömör" válaszai.

- P: Tudtál-e arról, hogy gyermekkorodban társaid "Kisöregnek" hívnak? - Honnan származik e becenév?

- J: Természetesen tudtam, hiszen a kastélykerti általános iskolában évekig így szólítottak, - mondhatnám inkább: így szólítottuk egymást. Az 1945. őszén induló ötödik osztályban aránylag sokan voltunk. Osztálylétszám: 55! Bizonyos tantárgyakat aránylag könnyebben és gyorsabban tanultam - órák előtt, szünetekben, délután, mindenkor őszinte igyekezettel, szívesen segítettem bármiben osztálytársaimnak, kérésre, vagy anélkül. Időbe telt, amíg a korábban számomra ismeretlen alsókereti, zsámbocki úti, kónyasori, szőlősori srácok nevét megtanultam, így adódott, hogy mindenkit "Kisöreg"-nek becéztem, aztán jóideig ők is ugyanígy szólítottak. (Kedves emlék, jó, hogy eszembe hoztad!)

- P: Hogyan telt el gyermekkorod, milyen emlékeket őriztél ebből az időszakból? - Iskolai élményeidről, ha mondanál néhány szót.

- J: Nehéz ez a kérdés, mert gyermekkoromat önmagam számára egészen addig számíthatom, amíg szeretett szüleim halálával (1979) mindörökre elmaradt számomra a "drága gyermekem" vagy "édes fiam" megszólítás. (Ekkor pedig már 45 éves voltam).

Önmagamban mégis az egyetemi évek előtti időszakot emlegetem, amikor még kisiskolásként, majd gimnazistaként jórészt csak szülőfalumhoz kötődtem. - Mindig szerettem az iskolát. Turán "minden elsőosztályosok tanítónénije": - engem is "Dusi néni" tanított írni-olvasni, aztán következett Nagy Lajos tanító úr, majd Chikán Ernő bácsi, később Fekete Gergely, - majd jött a nagy váltás, a háború utáni első esztendő nagy "honfoglalása" a kastély iskolában. Magunk barkácsolta asztalkákkal, ülő alkalmatosságokkal bútoroztuk be a tantermekké alakított egykori bárói lakosztályokat. Szegényes felszereltséggel, hiányos taneszközökkel, ám kiváló tanáraink - (Porpáczy István, Gere Rezső, Kálmánchey Tibor, Nagy Margit - csak később bővült a sor) áldozatos segítségével az itt töltött négy esztendő során egész életre szóló gazdag útravalót kaphattunk. Akkori igen-igen nehéz családi körülményeink miatt már-már úgy volt, hogy le kell mondanom a "továbbtanulás"-ról, bár ennek fontosságáról tanáraink is győzködtek mindnyájunkat. Nagy nehézségek árán végül is sikerült folytatnom az iskolát Gödöllőn, az egykori Premotrei (akkor már állami) Gimnáziumban. Az első osztályban nyolcan voltunk turaiak. Az első tanév végén közölték, hogy itt megszűnik a gimnázium, Agrár-egyetem lesz az épületben. Az akkori osztály szétszóródott, mi az aszódi Petőfi Gimnáziumot választottuk. - Ma már úgy látom: romantikus élmény volt reggelente gyalogni a vasútállomásra a "bejáró" diákok csapatával. - Kiadós beszélgetések, olykor a napi leckék megbeszélése, megoldása adta ezek tartalmát, s mindig együtt örültünk, ha - főként télidőben - jó sokat késett a vonat. Az aszódi vasútállomástól a gimnáziumig szervezett "lassú menetel" erre még kicsit rásegítettünk.

- P: Hogyan kezdődött számodra az úgynevezett nagybetűs ÉLET? Hogyan jutottál el a Jász Múzeum élére? Itteni munkádrol nyilatkozz néhány szóban.

- J: Messziről kell kezdenem. (Szívesen mesélnék itt röpké kis kortörténetet, de e lap terjedelmi korlátai aligha adnának módot erre.) - Az 1950-es években nem volt könnyű az élet. Gimnazistaként a nyári szünetben - testvéreimmel együtt - magam is igyekeztem segíteni a család élelmszer "fejadagjának" előteremtését. Éveken át cséplőgépnél dolgoztam, kezdetben írnoként, később "profi" cséplőmunkásként, majd néhány évben ellenőrként, ami azt jelentette, hogy ugyanúgy végeztem kellett a cséplőmun-

kások teendőit, mint korábban, ráadásként pedig el kellett látnom a bonyolult adminisztrációt (mázsakönyv, napló, beadási könyvek stb.), - a arról már nem is szívesen beszélek: el kellett viselnem az állandóan nyakunkra járó "felsőbb" Isten-tudja kicsodák) alkalmi pac-kázásait, kulák-barátsággal való gyanúsítgatásait, ávó-sokkal való fenyegetéseit.

Rekkenő nyári hőségben éppen ilyen cséplőgépi munkák közepette (a Sárszögben Melegék portáját csépel-tünk) hozta a postás számomra az értesítést: érettségi eredményeim, sikeres felvételi vizsgám alapján felvettek a budapesti Eötvös Lóránt Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán a múzeológia (néprajz, történelem) szakra. - Sikeresen s igen-igen gyorsan teltek az egyetemi évek. Közben azonban volt egy 1956! - Külön história lehetne, ám hadd maradjak csak akkori tanulmányaimhoz kötődő mozzanatoknál. Ennek lényege, hogy éveken át gyűjtött helytörténeti jegyzeteim, népzenei gyűjtéseim jelentékeny része, készülő szakdolgozatom cédula-anyaga jórészt elpusztult. Sürgösen pótolnom kellett a még pótolhatót, s ebben sokat segített az a körülmény, hogy utolsó egyetemi esztendőm során (s azt követően még jó egy évig) közvetlenül is kapcsolatba kerülhettem szülőfalum zenei életével - szerény kántori teendőim ügybuzgó folytatása kapcsán.

A sikeres államvizsgák után nem sok múzeumi állást tudtak számunkra ajánlani. Engem éppenséggel hívtak egy egészen távoli, ám igen jó körülmények között működő múzeumba, ám egyetemi tanáraimra hallgatva a közeli, de jóval szerényebb jászberényi múzeum igazgatói kinevezését fogadtam el. - Így kerültem "Lehel kúrtje búvkörébe". - Ez így elég egyszerűen, s talán jól is hangzik, ám akkor még nem sejtettem, hogy mennyiféle küzdelem, erőfeszítés, lemondás áll előttem, ha valamire is akarom juttatni e szép és nagy múltú kis intézményt. - Sem dicsekvés, sem szerénységtelenség: óriási a fejlődés az akkori állapotokhoz képest, ám igen-igen drága áron.

- Itteni munkámról tehát aligha lehet néhány szóban nyilatkozni, - esetleg csupán tömörségre törekedve. - A folyamatos fejlesztés, a gyűjtemények gyarapítása, a múzeumi munka alapvető feltételeinek szervezése, megteremtése, kieszközlése - tehát szakadatlan szervezőmunka adja ennek tartalmát nagyobb részben, szerencsére olykor-olykor jutott azért idő és energia szerény tudományos kutatói munkálkodásra, helytörténeti, néprajzi kiadványok szerkesztésére, kisebb publikációkra. Ennél több azonban az évek során összegyűjtött "alapanyag", amely további feldolgozásra, megírásra, publikálásra vár.
- P: Hogyan tartod a kapcsolatot szülőfaluddal?
- J: Sajnos, szüleimet már csak a temetőben látogathatom. Itt élő két nőveremet azonban aránylag gyakorta felkéréssem, jeles napok idején pedig a távolabb élő két férfi testvéremmel is ide szervezzük a találkozót, a Szent János sori régi szülői házban tudunk együtt lenni meghitt családi légkörben.
- P: A Jász Múzeumot látogatják-e turaiak, mennyien, és ez milyen hatással van Rád?

- J: Nem gyakori itt a turai múzeumlátogató. Évenként azért elő-előfordul néhányszor egy-egy szervezett iskolás csoport. Ők rendszerint egésznapos tanulmányi kirándulás során Lehel kúrtje miatt a Jász Múzeumot is felkeresik. Ritkán jelzik ezt előre nekem, többnyire csak véletlenül találkozom velük, pedig valamicskével többet is tudnék segíteni itteni programjuk megszervezésében.

A korábbi években gyakrabban köszönthettem itt falumbéli egyéni látogatókat - személyes barátaimat, kedves ismerőseimet - akik többnyire ügyes-bajos dolgaikban fordultak hozzám bizalommal, s esetenként valamelyest segíteni is tudtam nekik. A "hatást" is kérdezted: - Nem titkolhatom, mindig külön öröm számomra, ha falumbélieket köszönthetek itt szerény köreimben. Bármennyire is aránylag gyakorta járok haza, egészen más az a találkozás, amikor ők jönnek ide. (Talán azért, mert ez a ritkább?) - Szeretném hinni azt, hogy sok más egykori turai barátunk nevében (vagy helyett) is mondhatom: szülőfalunkat bármiféle formában is emlékeztetünkbe idéző találkozások során érzelmi világunk legérzékenyebb húrjai rezdülnek!

TAKÁCS PÁL
kérdéseire válaszolt
TÓTH JÁNOS

E L É G G É SZERETJÜK EGYMÁST?

Régi kedves ismerőssémmel találkoztam össze a mi-nap a Tabán úton. Az ilyenkor szokásos kedves szavak után így szólt hozzám:

- Nem tudom elmondjam-e, vagy nem, de én úgy érzem, hogy nagyom szomorú dolog történt velem néhány nappal ezelőtt. Miután biztattam a nehéz teher letételére, az alábbi kis történetet mondta el:

- Az orvoshoz siettem reggel. Mivel cukorbeteg vagyok nem felejtettem el beadni magamnak az insulint, de sajnos a nagy kapkodásban szokásos reggelimet nem fogyasztottam el. Közeledvén az orvosi rendelő-höz egyre inkább éreztem, hogy rosszul vagyok. Végre nagy ügyel-bajjal beérkeztem a rendelőbe, ahol már mintegy tizenötén várahoztak. Sajnos rosszul lettem nem szűnt meg, sőt egyre közelebb kerültem az ilyenkor szokásos kómához. Ekkor megkértem a soron következő beteget, hogy engedjen be az orvoshoz maga előtt, mert mostmár nagyon rosszul érzem magamat. A megkért betegársam igen hangosan közölte velem, hogy ő is beteg és a többiek is azok, éppen azért jöttek ide valamennyien. Várjak a soromra, ahogyan a többiek is várnak! A legszomorúbb az volt a dologban, hogy senki sem ellenkezett ezzel a véleményemmel, sokkal inkább helyeselték kérésem megtagadójának.

Nem bírtam tovább bent maradni, elindultam hazafelé, de a bölcsőde előtt meg kellett állnom, tovább menni nem bírtam. Szerencsém volt, mert a bölcsőde dolgozói rögtön észrevettek, kisiettek értem, betámo-gattak az épületbe és azonnal hívták Vészi doktornőt. Ő rögtön ott termett asszisztensével és máris néhány perc alatt megkaptam a szükséges orvosi segítséget. Nem is tudom, hogyan köszönjem meg mindazok segítségét, akik együttéreztek velem.

... Én meg kissé fújtatva ballagok felfelé a Tabánon és az jár a fejemben, hogy vajon eléggé szeretjük-e egymást?

Takács Pál

UTAZÁSOK TÜNDÉRKERTBEN

IV. Csíkban meg Gyergyóban

Lassan magunk mögött (alatt) hagyjuk a lombhullató, majd a vegyes erdők övezetét. Vörösfenyővel borított ligetes fennsíkra érünk. Balfelől szinte észrevétlenül emelkedik a felszín, aztán hirtelen hullámot vetve a felhők közé türemkedik. Északról vad fenyvesekkel borított csúcsok zárják a horizontot; az ott már a Hargita teteje, valahol úgy 1500-1800 méter közötti magasságban.

A napot már nem látjuk, csupán óarany fénye érkezik el hozzánk, mely néhány percre lilára festi a kaszálókat s a hegyeket, majd kékes derengésbe fordul a táj.

Egyszer csak az öreg busz felhagy az erőködéssel, már lefele megyünk, és feltárukozok előttünk a Csíki-medence képe, háttérben a Csíki - meg a Gyimesi - havasokkal.

Mielőtt Szeredába érniénk, érdemes hátratekinteni, s talán meg is állni. Teljes a csend. Egy vadromantikus színdarab festett háttérének tűnik a ködben álló estéli Hargita. Az égre szegezett fenyvesek tetején ülnek a csillagok. Csillogásukat halovány ezüstté puhítják a gomolygó fellegek.

Csíkszeredából először a traktorgyár látszik. Az udvaron szép katonás rendben sorakoznak az eladatlan (eladhatatlan) traktorok százai. Miután áthajtunk az Olton, egy lakótelep következik: pontosabban maga a város. (Aki a skatulya-rendszerű vasbeton építészetet szereti, biztosan kedvét lelné a látványban. Mi "konzervatív" ízlésűek sajnáljuk a régi, meghitt, falusias Szeredát).

Itt valahol ennek a betonrengtetegnek az elejében lakik Bodó Árpi barátunk, kedves családjával, aki ottani főszervezőként lehetővé tette, s előkészítette mostani látogatásunkat. Mi megállunk, ő felszáll a buszra, és máris indulunk az alsíki Szentimre felé. Átmegyünk Szeredán. Műemlékei közül említést érdemel a több mint 800 esztendőes Liceum és a Mikó vár(kastély).

Igen későre jár mire megérkezünk. Még a buszon megtörténik kis csapatunk szétosztása a vendéglátó családok között. Vaksötétben botor-kálva érkezünk szállásunkra. Csomagjainkat biciklin, autón, de leginkább gyalog cipelik utánunk, de azért még a mi kezünkbe is jutott pakkjainkból. A házakban már sokadszorra melegítették a vacsorát. Aztán még óráig folyt az ismerkedés, az egyre oldottabbá váló társalgás.

Az éjszaka hátralévő része igen rövidnek tűnt, tehát gyorsan kellett aludnunk. Másnap a kora délelőtti órákban indultunk Csíksomlyóra, az "Ezer székyei leány találkozóra", mely egyedülálló, sajátos ötvözete a valási ünnepnek s népművészeti találkozóznak.

Több évtized után életre keltett hagyomány a székyesség ezen sereg-szemléje. Gyökerei érintkeznek a messzi földön híres Solyói pünkösdi búcsújárások, bérnálások, s a Székely földön olyannyira erős Mária-kultusz ihlető hagyományával.

Az újraéledt népszokásnak azonban fontos eleme a nemzeti (kisebbségi) öntudat ébrentartása; mely itt a szó legkonkrétabb értelmében egyet jelent a megmaradással. Az Erdélyország különböző részeiből érkező csoportok nem a külvilág, a többségi nemzet számára akarják demonstrálni létüket, erejüket, hanem elsősorban kölcsönös és kollektív önbizalmat kívánnak meríteni egymástól - egymásból.

A sokadalomban nincs jelen a hivalkodás, a nemzeti gőg, de annál inkább érezhető a kisebbségi lét keserves méltósága.

Szinte él - lüktet - hullámszik a kegytemplom és a két Somlyó-hegy környéke. Mindenki saját faluja, szűkebb pátriája szín pompás népviseletében érkezik. Szép számmal jönnek gyimesi és moldvai csángók is.

A tömeg a templom előtti téren gyülekezik, ahol szabadtéri szentmisét celebrálnak az egybegyűlt ezreknek. Ezután lassan elindul a menet a hegyek lábához. Még sokan betérnek a híres kegytemplomba, hogy legalább láthassák az 1400-as években hársból faragott gótikus Mária-szobrot, melyet a néphit csodatévő erővel ruház föl. (A szájhagyomány valamint írott források is említést tesznek a szobor "könnyehullatásáról"). Mária két oldalán szent királyaink: István és László.

Maga a templom a múlt század első évtizedeiben épült újja későbarokk stílusban. Eredeti gót stílusú épületét a XV. században több ízben is lerombolták, majd újjaépítették.

A sokadalom a templom tömbjét megkerülve egy borvíz forrás mellett halad el a Kis-Somlyó oldalában. Ez a kúpalakú képződmény a Nagy-Somlyó elődhegye, tetején a Salvator kápolnával, melyet a nagy törökverő Hu-

(Grafika: Kós Károly)

(Foto: Kálna Tibor)

nyadi János vajda, majd kormányzó, épített az 1442-es marosszentimrei győzelem emlékére.

A hegy oldalában meredeken vezet fölfelé a "Jézus hágoja" néven emlegetett gyalogösvény az egyes stációkat megjelenítő kőkeresztekkel.

A meredély dőlésszöge, a méretek s arányok nagyszabásúsága, a havasibód gyepek, a sötét komorló fenyvesek zordon méltósága jelképpé sűrűsödik: előttünk a székelly Golgota.

A látvány olyanira megindító, hogy hosszú percek telnek el míg agyunk képes feldolgozni a látottakat.

A menet eleje már a két Somlyó hajlatában kigyózik felfelé, de a vége még a templomnál áll, s vár az indulásra. Jönnek fiatalok, s öregek botra támaszkodva. Özönlik a zarándoklat gyalog, szekéren, lóhátán. Egy-két Trabant és Dácia is dagasztja a sarat felfelé. Leggyorsabbak mégis a tömzsi, rövidlábú, de nagyon szívós székelly hegyi lovak, nekik meg sem kottyan ez a kis emelkedő.

A nézőtér a hegyoldal, előttünk a fából ácsolt színpad, alattunk, lent Szereda, s a távolban a Hargita szürke vonulata sejjlik.

Megkezdődik a műsor. Az eső is néha-néha elered, de senki sem veszi komolyan, ezért inkább el is áll. Egymást követik az együttesek: folyik a tánc, szól a dal, a vers, a próza. A gerincen lovasok nyargalásznak (lányok is), a lacikonyhák körül nagy a nyüzsgés, kavargó a sokaság. Késő délutánig tart az előadás. A feledhetetlen nap mégis tragédiával végződik: egy környékbeli fiút villámcsapás sújt halálra, sebesült társait a mentő viszi el. (A szomorú hírről, csak visszaérkezésünk után, Szentimrén értesülünk).

A tragédia fekete felhőt - részvétellel ugyan -, de mindenki oszlatni igyekszik. Előttünk a következő nap ígérete: kirándulás a Szent Anna tóhoz.

Míg a délután estbe fordul, Szentimre utcácskáit rójuk, átmegyünk a temetőn, s kimegyünk a falut két részre osztó Olt partjára, és bámuljuk a folyón túli nagy hegyeket. Végképp ránk esteledik, itt állunk a töltés oldalában, hallgatjuk a folyó s az erdő csendjét. Értjük a szavát a fűnek, víznek, fának; itthon vagyunk, hazai földön állunk. Néhány percre megáll

(Grafika: Kós Károly)

az idő. Csak az első mozdulatra riadunk, s eszmélünk a mára. Pedig sietnünk kell, szinte szaladunk a kultúrházba, hisz a falu fogadást rendez tiszteletünkre.

A hosszú asztalok étellel-itallal roskadáig rakva. A rövid köszöntő után felcsendül a székelly és a magyar himnusz. Sok torokban bennszakad a szó, elfullad az ének, mégis zeng a fohász, hisz ilyenkor az ember helyett már a málló falak, a kövek is énekelnek.

Néhány másodpercig néma csend következett, melynek feneketlen mélységébe beleborzongott a szív, megszedült az elme.

Ezután a "Havasi Meggy" néptáncegyüttes műsora következett, majd elszabadult a jókedv, a találkozás, az együttléti öröme: fergeteges mulatozás indult.

Kelet felől már halványulni kezdtek a csillagok, mire a cimbalom is végképp elcsittult. Mi is méltó helyre kerültünk végre: "ágyban, párnák közt" heverve vártuk a reggelt. Olykor-olykor aludtunk is egy sort, de nagyon belemelegedni már nem volt érdemes, hisz úgyszólván mindjárt csörög a vekker, s indulnunk kell újabb csodás tájak, legendák felé.

(Decemberi számunkban az útinapló ötödik fejezetét olvashatják).

Kálna Tibor

SZÉKELY ANEKDÓTÁK

IDE A MARKOMBA!

Benn pöfögött a mozdony az állomásban, amikor lélekszakadva berohant egy atyafi az állomásra, egyenesen a pénztárhoz szaladt, s lelkendezve bekiáltott a pénztárablakon:

- Kérek egy jegyet!
- Hová utazik? - szöft ki a pénztáros.
- Körösztőlőre megyök a komámhoz - válaszolta.
- nem azt kérdeztem, hogy kihez megy, hanem azt, hogy hová adjam a jegyet?
- Hová, hová... Hát ide a markomba! De siessen, aki teremtötte, mert ebben a helybe lekésám a vonatot!

AZ ÉBER SZŐLŐPÁSZTOR

A Küküllő menti szőlőskerteket szőlőérés idején szőlőpásztorok őrzik. Kunyhó is van, ahová rossz időben behúzódhat a szőlőpásztor. Aludnia nem szabad, mert akkor őrizetlenül marad a szőlő.

Egyszer mezei bizottság járkáiván a szőlőhegyen rábukkant a szőlőpásztor rejtett kunyhójára, ahol kényelmesen elnyújtózva aludt a szőlőpásztor. Csodálkozva kérdezte az elnök:

- Minek kell kendnek ez a kunyhó?

Az álmából felvert szőlőpásztor zavarodottságában így válaszolt:

- Naccsás uram, instálom szépen... Ebben a kunyhóban szoktam aludni, mikor ehajt a szőlőt őrzem.

A CSIZMA ELŐBBVALÓ

Csiksomlyón a Bocskor házat egy fél századdal ezelőtt egy Bocskor Márton nevű mészáros építette. A négy ablakával templom felé néző kőépületet fitódi kőművesek készítették, akiket nemcsak megtisztelt, de akikkel tegező viszonyba is került a gazda. Kúti Hozó Béni, a mester így köszöntötte poharát a gazdára:

- Kedves egészségégre, Csizma úr!
- Bocskor vagyok, Bocskor Márton! - tiltakozott a gazda, aki sokat adott patinás nevére és származására. - Ne szólítsatok engem ti se másképpen!
- Tudjuk mű azt nagyon jól - nevezett a mester. - Csak azért szólítottalak Csizma úrnak, mert a csizma mégis előbbvaló a bocskornál.

KÁPOSZTA

Az egyik csiki iskola első osztályában az "á" betűt tanította a tanítónő.

- Ki tudna olyan szót mondani, amelyikben az "á" hang is benne van?
- Sokan jelentkeztek, többek között egy olyan tanuló is, akinek eddig nem hallotta feleletét.
- Nézzétek, gyerekek, még Náci is tudja! Csak bátran, ki velem! - biztatta az eddig szóvalan gyereket.
- Káposzta - vágta ki büszkén a megdicsért tanuló.
- Nagyon jó! - örvendezett a tanítónő. - Most azt is mondd meg, hol van az "á". A szó elején a közepén vagy a végén?
- Náci egy darabig gondolkodott, majd a tanítónő megrökönyödésére kivágta:
- A torzsájában, tanító néni!

BECKER PÁL FOGADÓNAPJÁN

Vácszentlászlóról érkezett dr. Becker Pál országgyűlési képviselő október 16-án, hogy megtartsa 19 órakor a fogadó óráját Turán is.

Tóth István polgármester köszöntötte a megjelenteket, majd Becker Pál átvette a szót és azzal kezdte, hogy a Vácszentlászlóiakat elsősorban a kétkulcsos ÁFA bevezetése, illetve az önkormányzati támogatások csökkentése érdekelte.

Kérdésre, ez utóbbi magyarázatát kezdte el.

- Az SZJA (Személyi Jövedelem Adó) 50 %-át kapták meg az önkormányzatok 1992-ben, jövőre pedig csak a 30 %-át. (Szerk.megj.: 1991-ben 50 %-át, 1990-ben pedig a 100 %-át!) Ez a 30-70 %-os megosztás az önkormányzatokra nézve 1992-höz viszonyítva 14 milliárd forint csökkenést jelent. Ugyanis míg az idén 63 milliárd volt a felosztható SZJA, jövőre ez csak 49 milliárd lesz. Tehát itt 14 milliárd Ft nominál értékben eltűnik.

- Felvetődik a kérdés, mi indokolja ezt a 30-70 %-os megosztási javaslatot?

Az egész államháztartás kiadásainak növekedése - beleértve a központi költségvetést, a társadalombiztosítást és az elkülönített állami alapokat és az önkormányzatokat -, a bevételek és a GDP (=az az érték, amit előállított az ország) csökkenése következtében a felhasználható pénzek csökkennek.

- Ezen körökön belül egyedül az önkormányzatok tudták növelni megtakarításukat. Ez azt jelenti, hogy míg a központi költségvetés hiánya 1992-ben "gyenge" 200 milliárd lesz, addig a jelen pillanatban az önkormányzatok betétállománya már eléri a 80 milliárd forintot. A 80 milliárdból kb. 15 milliárd az, ami a 3 hónapon túli, illetve egy éven túli lekötés. Ez természetesen nem felesleges pénz, hiszen nagyon sok feladat megoldásához elótakarékosságra van szükség.

- A fent vázolt 30-70 %-os megosztással a megyei jogú és az 50-80 ezer fős városok egyértelműen rosszabbul járnak, mint azelőtt. A 8-10 ezres nagyságrendű községek kb. szinten maradnak. Az ennél kisebb lélekszámú községek, települések helyzete - a megemelt normatívák miatt - jobb lesz, mint 1992-ben volt.

- Ilyen újraelosztás zajlik le az önkormányzat és az államháztartás többi eleme között. A jövedelemarányos finanszírozás minden esetre attól függ, hogy az adott községben, városban mennyi SZJA-t fizetnek... A normatív rendszeren keresztül történő finanszírozás nem veszi figyelembe, hogy gazdag-e, vagy szegény, adott feladatra mindenhol ugyanannyi pénzt adnak az önkormányzatoknak.

Tóth István polgármester számszerű - községünkre vonatkozó - adatokkal egészítette ki az elhangzottakat. Elmondta, hogy Turát ez 7 millió forinttal érinti - negatív irányba. Viszont a fejkvóta alapján a gyermekekre, illetve az egyéb lakosra jutó összegek emelkedtek.

- Összességében a község költségvetésében - az eddig ismertek alapján - 3-4 millió csökkenés várható 1993-ban. Nem ismerjük még a céltámogatást és még 1-2 tételt. Felhívta a figyelmet a "szorzószám" kialakítására, ugyanis most ugyanaz a szorzószám van az inaktív lakosok, a munkanélküliek és az egyéb, személyi jövedelemadó nem fizetők esetében. Hogyan lehet ezt igazságosan elosztani az országra? Hiszen mezőgazdasági területen dolgozók személyi jövedelemadót nagyon kevesen fizetnek, viszont az iparos területen ebből lényegesen több bevétel van.

A következő kérdések az ÁFA-hoz kapcsolódtak. Becker Pál válaszában elmondta, hogy a kétkulcsos ÁFA bevezetésének két alapvető oka van: Egy nagyon "vékony" elméleti okocská, a másik pedig egy nagyon "vastag" gyakorlati ok.

- Az elméleti ok, hogy a világon a fejlett piacgazdaságokkal rendelkező országokban mindenhol megtörténik az átstrukturálódás az adórendszeren belül.

Eddig Magyarországon a jövedelem típusú adó dominált. Aki bérből és fizetésből élnek, azok nem tudják letagadni jövedelmüket. (Aki le tudja tagadni, azok megteszik).

A jövedelemarányos adó az egy bizonytalan dolog. Eddig nem volt vagyonbevallás. Ha nincs kiindulópont, hogy milyen vagyona volt az illetőnek, akkor nem lehet lemérni, hogy csal-e a jövedelemadó bevallásánál, vagy nem. A vagyonbeval-

lásnak semmiféle konzekvenciája nincs, tehát adókitetésre nem használható fel! (Szerk.megj.: A beadási határidőt fél évvel későbbre halasztotta a kormány).

A személyi jövedelemadó ellenőrzéséhez két feltétel megvalósítása lehetséges-e válik a vagyonfelmérés és az APEH jogkörének kiszélesítése.

- Egyre több országban áttérnek a jövedelemadóztatásról a fogyasztás adóztatására. Ugyanis hiába van felkészült adóhatóság, a jövedelmet mindig el lehet titkolni, csak abban az esetben nem, amikor elköltjük. Aki többet fogyaszt, több adót fizet. A jövedelmet nem lehet nyomon követni, a fogyasztást viszont igen.

- Az ÁFA-rendszerben eddig 3 kulcs volt: a 0, a 15 és 25 %. ha a Közös Piacba akarunk tartozni, akkor hozzá kell igazítani adórendszerünket is.

- A másik roppant egyszerű dolog, ami mellette szól, a költségvetésnek nincs pénze. Az ÁFA-rendszer változtatása 1993-ban durván 80 milliárd forint többletbevételt jelent. A kétkulcsos ÁFA legjobban a kisjöveldelműeket sújtja, mert eltörli a 0 kulcsos adót. A 0 kulcs az alapvető fogyasztási javakra vonatkozott. Éppen ezért a költségvetés javaslatában 7 milliárd Ft szerepel erre a szociális törvény keretén belül, hogy a normatívákon keresztül megkapják az önkormányzatok és a rászoruló embereknek segítséget tudjanak adni.

- A kétkulcsos ÁFA bevezetésének másik kárvaltozói a lakásépítkezők. Eddig ugyanis visszaigényelhető volt az ÁFA, de ezután nem lesz az. A már elkezdett beruházásokra, lakásokra az ÁFA továbbra is visszaigényelhető. Tehát aki már elkezdte a lakásépítést, beruházást - hacsak egyetlen számla is van -, az visszaigénylést élvez, mint folyamatban lévő ügy.

A képviselő elmondta, hogy véleménye szerint az ÁFA visszatérítés a lakásoknál meglehetősen igazságtalan rendszer, fel kell számolni.

- A költségvetés tervezet a következő koncepciókat tartalmazza: gyermekkedvezmény, amely egy gyermek után az eddigi 50 ezer helyett 250 ezer; két gyermek után az eddigi 200 ezer helyett 600 ezer; három gyermek után az eddigi 600 ezer helyett 1.200.000 Ft lenne.

- Ha valakinek 3 gyermeke van és 1993. januárjában kezdi el az építkezést, nem 1992. december 28-án, akkor 6 jobban jár ezzel a rendszerrel.

Ezt követően a vagyonbevallással kapcsolatos kérdések következtek, majd Gécz János tette fel kérdéseit a pártok támogatásáról, a külkereskedelmi jogról, az ÁFA visszatérítéssel és az önkormányzati támogatással kapcsolatban. Becker Pál kimerítő válaszokat adott.

Zseli István a kastélyal kapcsolatban kérte a képviselő segítségét. Elmondta, hogy a kommunista világban a kezelői jogot átjárták tulajdonjogra, hisz a kastély a falu volt, nem a Lapkiadó Vállalaté. A községnek ígért 25 millió forintból eddig 15 milliót kaptunk meg, a 10 millió Ft-unk ott kallódik a Lapkiadó Vállalatnál. A képviselő elhárította a kérdést, hiszen a csődeljárásba nem tud beleszólni, mert ez bírósági ügy. Ha mégis megtenné, azonnal felfüggesztenék.

Tóth István a kastélyal kapcsolatban elmondta, hogy a bírósághoz fordultak, beadták a fizetési meghagyást. Azóta sürgető levelet is írtak, de a bíróságon az ügymenet kb. félévtől 3 évig húzódhat. A megyei bíróság áttette az ügyet a Fővárosi Bíróságra, mivel a Pallas odatartozik, aki ténylegesen felvette a pénzt, de még az illetéket sem fizették meg.

- Miért nem lehet hatósági árat meghatározni a felvásárlásoknál? - kérdezte Zseli István. - Hiszen így kizsákmányolják azt, akitől nagy tételben, olcsón megveszik az árut a piacon és a többszörös áron továbbadják.

A Képviselő válaszában elmondta, ha ezt az árat meghatároznák, akkor visszatérnének a kommunizmusba, illetve a tervgazdálkodásba. Ezt csak egyetlen dolog tudja megfogni: a piac.

A fogadóóra végén Tóth István polgármester megköszönte a részvételt és a kérdéseket.

Kuti J.

POSTALÁDÁNKBÓL

Tisztelt Szerkesztőség!

Tekintettel arra, hogy sikeres turai szereplésük után sok gyermek és fiatal fordul szakkörünkhöz azzal a kéréssel, hogy **Manhattan együttesről** adjunk fényképet.

Sajnos anyagi helyzetünk nem teszi lehetővé, hogy minden igényt kielégítsünk, ezért tisztelettel kérjük a kép közlését a Turai Hírlap hasábjain, így az mindenkinek elérhetővé válik.

Előre is nagyon szépen köszönjük segítségüket!

Tura, 1992. október 20.

Tisztelettel:

Takács Pál
szakkörvezető

ÍGY ÍRNAK A 7.d-SEK

E tanévben az általános iskolában un. gimnáziumi előkészítő osztály indult a 7. évfolyamon.

a gyerekek "kisfelvétellel", vizsgával juthattak be a 7. d-be.

Ide jár az a két leány, akinek egy október végi osztályfőnöki órára készített dolgozatát közöljük - kommentár nélkül.

E. Á.

1.

13 éves múltam szeptemberben. 169 cm magas és 53 kg vagyok. Nem is csoda, hogy első helyen állok a tornasorban. Hétfőn és csütörtökön zongorára járok, már 5 éve. Nem nagyon szeretek járni, ezért nem is töröm össze magam a gyakorlással. A zongoraóra elég sok időmet elveszi, így ezeken a napokon nem tudok sokat tanulni. Kedden rajzsakkörre járok. Ilyenkor 5 óra felé megyek haza az iskolából. Másnapra általában sok házi feladat van matematikából, ezért másból nem nagyon tudok tanulni.

Azokból a tantárgyakból szívesebben tanulok, amelyeket szeretek (kevés ilyen tantárgy van). A többiből csak dolgozat előtt készülök. Ha sok házi feladat van matekból, vagy irodalomból verset kell tanulni, rendszerint nem jut időm a többi tantárgyra. Van, amikor az iskolában írom meg a leckémet valamiből.

Szeretek olvasni, kivéve a házi olvasmányokat. A köszívű ember fiai-val nem nagyon haladok, mert nincs sok időm olvasni. Kedvenc olvasmányom volt a Lassie hazatér és a Kétévi vakáció.

Tavalyi év végén 4,9 volt az átlagom. A vizsgákon három tárgyból ötösre, négyből négyesre vizsgáztam. Szerintem ez jobb is lehetett volna.

2.

12 éves 7. osztályos tanuló vagyok. Bekerültem az idei évben indított gimnáziumi előkészítő osztályba. Rádőbentem, hogy itt a követelmények igen nagyok. Sokat kell tanulni, az óraszámok emeltek. Kevés idő marad a szórakozásra, mert szeretek eljárni az iskolai diszkóba, tévét nézni, barátokkal lenni, sportolni, külön nyelvet tanulni, erre mind alig van idő, ezért ezeket a programokat csökkentettem. Kevés idő marad a baráti kapcsolatokra. A szüleimnek is kevesebbet segítek mint tavaly, pedig ők is igen elfoglaltak. Külön mellékfoglalásokat vállalnak. És ahhoz, hogy mind kielégítsem sok idő kell s ez a baj, hogy nekem sincs.

Elég sok gondom van a matekkal és fizikával és itt is a tanár a maximumot akarja, de biztos megérti, hogy ezt kevés gyerek tudja megtenni. Persze tisztelet a kivételnek s megint hangsúlyozom, hogy nincs időm, a tanár pedig igazán elnézheti ha véletlenül nincs kész egy házi feladat. Tudom a tanár mindig azzal érvel, hogy:

- Ott az egész éjszaka.

De amikor reggel fáradtan becammogunk, akkor meg azt:

- "Miért nem korán feküdtél le az este?"

Szóval "ez" nem megy nekem, sok dolog - kevés idő ez nem összeegyeztethető. S ezért sokszor van lelkiismeretfurdalásom, ha nem vagyok képes egy-egy feladatot megoldani.

ELSŐ BENYOMÁSOK AZ ELSŐ OSZTÁLYOSOKRÓL

Úgy tűnik, elsőseink általában megfelelő felkészültséggel érkeztek az iskolába.

Minden osztályban van azonban 2-3 olyan kisgyermek, aki nehezen veszi az iskolai akadályokat. Ők azok, akik rendszertelenül, esetleg egyáltalán nem jártak óvodába. (Csak a beiratkozásig jutottak el.)

Gyermekeink matematika és rajz órákon a legügyesebbek. Anyanyelv órákon többen küzdenek az eredményért.

Még nem mindenki képes a tartós figyelemre, néhányuk igen fáradékony, mégis elmondható: munkafegyelmük fokozatosan javul. A szülők jórésze maximális gondoskodással látja el gyermekét - ez testi, lelki, szellemi segítséget egyaránt jelent -, de szomorú tapasztalat is akad. Néhány szülő már az első szülői értekezletre sem jött el, és van gyermek, akinek rendszeresen hiányos a házi feladata, felszerelése.

97 kisgyermekről fog júniusban kiderülni, hogy megtanult-e írni, olvasni, számolni, képes-e a 7 évesek szintjén - TANULNI, DOLGOZNI.

Legszebb és legnehezebb az elsős tanítók dolga. Elsős szülőnek lenni komoly felelősség, szép feladat.

Össze kell fognunk, mindent meg kell tennünk gyermekeinkért!

Erdélyi Ágnes

IFJÚSÁGI HANGVERSENY BÉRLET TURÁN A MŰVELŐDÉSI HÁZBAN 16 ÓRAI KEZDÉSSSEL

1992. december 7.

VILÁGJÁRÓ ELŐADÓMŰVÉSZEK

Hegedűs Endre - zongora

Rásonyi Leila - hegedű

Ardó Mária - ének

A műsort vezeti: Zelinka Tamás

Műsoron: Mozart, Schubert, Beethoven, Brahms és Bartók művei.

* * *

1993. március 23.

BÉCSI MUZSIKA

PEST MEGYE SZINFONIKUS ZENEKARA

Vezényel: Noseda Tibor

Műsoron:

Haydn: C-dúr "Üstdob" szimfónia, No.94. (tétel)

Mozart: A-dúr hegedűverseny, K. 219. (tétel) vagy

Mozart: Német táncok, K. 586.

Schubert: V. szimfónia, B-dúr (tétel)

J. Strauss: Pizzicato polka

* * *

1993. április 21.

ORIENT DIXIELAND JAZZ BAND

Művészeti vezető: Csányi Attila

Tóth Péter - trombita

Szekeres János - trombita

Rózner Zsolt - klarinét, saxofon

Fajszai Csanád - harsona

Borissza Géza - gitár, benjo, fuvola

Jákó Balázs - bőgő, tuba

Földesi Csongor - dob, ének

* * *

A bérlet ára a három előadásra: 120.- Ft.

Bérletek vásárolhatók GREGÁN JÁNOSNÉ tanárnőnél, helyi szervezőnél a turai általános iskolában (Köztársaság u. 1.) október 1-től

SZEMBENÉZNI A HALÁLLAL

Azt hiszem legtöbbünkben van egy belső rendszer, amely azt súgja: a halál az élet végén jön el, s a tragédiák általában valaki mással szoktak megtörténni, még ha intellektuálisan tudjuk is, hogy ez nem így van. A betegség vagy váratlan tragédia rést üt ezen a nagyon is természetes és érthető emberi védekezési stratégián, s a külső dolgokat immár úgy tekintjük, mint amelyek olyan emberekkel történtek meg, "mint amilyen én magam vagyok."

Ian Aisworth, angol idegsebész, aki intézetében végzett kutatást pasztorális gondozásáról; jegyzi le az alábbi esetet készülő könyvébe: "...soha nem fogom elfelejteni azt a páciens - szintén orvos - aki miután megtudta, hogy könyvet írok a haldoklásról, ezekkel a szavakkal fordult hozzám. Kérem számoljon be nekik majd arról, milyen volt, amikor először éreztem meg: nem vagyok képes mozdulatlanul tartani a kezem. S arról, amikor rájöttem, nem tudok már autót vezetni, vagy egyedül felmenni a lépcsőn. Ezeket a valóságosan beállt halálom előtti "kis haláloknak nevezem". Könnyű a halált úgy felfogni, mint valami egyszerű, a légzés megszűnését jelentő eseményt - ám sok ember számára ennél sokkal többről van itt szó. E "kis halálokra" gondolva az egyéb fontos veszteségeket is más megvilágításba helyezhetjük. Az utóbbi időben meglehetősen sok kutató foglalkozott az elvesztéssel: úgy tűnik a személyiség pszichológiai egészségére ezek jelentik a legnagyobb veszélyt.

E kutatásokból kiderül, hogy a társ elvesztése válás vagy elhagyás formájában ugyanolyan komoly veszteség, mintha a partner meghalt volna. A halállal (akár a saját magunkéval is) való szembenézés többet jelent, mint a pusztán fizikai halál tényének tudomásul vétele. Nem mindig könnyű úgy tekinteni az életre, mint aminek integráns része a halál is. A halál letagadásának és kerülgetésének vannak egyszerre bizarr és morbid módzatai is: Aisworth a fent említett könyvében az alábbi személyes tapasztalatot írja le: "... tudok például egy sokmillió fontos költséggel felépített egyetemi klinikáról, amely tervezésének és építésének számos fázisán túljutott már, mire végre valaki rájött, hogy a tervben nem szerepel halottasház!"

A halállal és szeretteink elvesztésével való szembenézés azt jelenti, hogy állandóan újra kell szerveznünk és definiálnunk azt, mit is értünk remény alatt. Smith, Aisworth munkatársa jegyzi le egy haldokló páciense nagyszerű kérdését: "Nem tudok hinni - de remélhetek?"

Egy bizonyos ponton ez talán a szimptomák eltűnését jelentheti: később a fájdalom elmúlását, megint máskor egy emberi viszony rendbetételét, s valahol talán annak lehetőségét, hogy a szeretetnek éppúgy van jövője, mint ahogy van múltja és jelene is. S ehhez hozzátartozik azt is, hogy megteremtjük az élet két, egymással szembenálló fontos aspektusának egyensúlyát, amit egy vidéki templom sírfelirata foglal össze legtömörebben: "Úgy gazdálkodj, mintha földed ezer évig művelhetnéd. Élni pedig úgy élj, mintha holnap meg kellene halnod."

Barczy Zsolt

SIMONE WEIL (1909-1943)

A Kapu

Ez a világ kapu.
Korlát, de átmenet is.

Nyissátok hát ki a kaput és meglátjuk a kertet,
Isszuk majd friss vizét, amelyet a hold már megjelölt.
A hosszú út éget, idegeneknek ellensége.
Tévelygünk tudunk nélkül s nem találjuk a helyünk.

Szeretnénk virágokat látni. Itt a szomszúság gyötör.
Szenvedve-várva itt vagyunk a kapu előtt már.
Ha kell hát beszakítjuk zárát ökleinkkel.
Nyomjuk, feszítjük, mindhiába, nem enged a zár.

Sóvárgunk, várunk, nézünk, kell, de hasztalan.
Csak nézzük a kaput; nem mozdul, továbbra is zárva.
Tekintetünket rászégezzük: sfrunk gyötrellemmel;
Örökké látjuk, ráncszakad fojtón az idő szárnya.

Előttünk a kapu; mit használ vágyakozni?
Jobb elmennünk innen felhagyva már minden reménnyel.
Sohase lépünk be; kifáradtunk a nézésébe...
S midőn a kapu megnyílt lassú csendességgel,

Nem láhattunk sem kertet, sem virágokat;
Csupán a roppant tér s az úr jelentkezett
Meg hirtelen a fény, eltöltve a szívet,
És lemosta a portól már-már vak szemet.

(Pensées sans ordre)

fordította: Szabó Ferenc

HALOTTAINKRA EMLÉKEZTÜNK

A naptár jóvoltából kétnaposra tágult az idei ünnep. Szép volt a temető.

Ha minden szál virág, minden gyertyaláng csak egyetlen felidézett emléket, egyetlen könnycseppet jelentett, tisztességgel megemlékeztünk halottainkról.

Október 31-én, szombat délután a Képviselő-testület Oktatási Bizottsága, a Polgármester és a Vigyázó Kör elnöke gyertyát, illetve koszorút helyezett el az I. világháborús emlékműnél, a piac téri 48-as emlékműnél, a II. világháborúban elesett szovjet katonák sírjánál.

Felkeresték a temetőben nyugvó tanítók-tanárok sírjait is:

Dr. Király Jánosné - Gedeon Márta
Mezei Józsefné
Pock Aladár
Pock Aladárné
Sárközi Lászlóné - Dusi néni
Horvay Lajosné - Juliska néni
Kovács László
Dr. Molnár Pálné
Krémer István
Lakó Károly
Várkonyi József
Várkonyi Józsefné
Kiss Mihály
Szilágyi István
Szilágyi Istvánné
Király Istvánné
Visy Györgyné
és Diós József sírját.

A néma főhajítás a község lakóinak tiszteletadását is jelképezte.

a Szerk.

OKTÓBER 23.

Október 22-én - a meghosszabbított nagyszünetben - ünnepelték az iskola felső tagozatos tanulói az 1956-os forradalom és szabadságharc 36. évfordulóját. A Mozart Requiem utolsó tétele után Jónás Sándor megbízott igazgató mondta el Kölcsey Ferenc Himnuszát, majd Kálna Tibor történelem tanár mondott - ünnepi beszéd helyett - néhány elemző-magyarító gondolatot arról, hogy mit ünnepelünk ma, kikért égnek a gyertyák. Ezen a napon az iskola I. emeletén ünnepi dekoráció állt. Az állami és fekete zászló előtt gyertya égett a virágok mellett.

A jó ünnepség segíti értelmünket a múlt megidézésében, és egyúttal érzelmeinket is megszólítja, hogy ne legyünk közböcsék történelmünk - múltunk és jelenünk iránt.

Harmadik alkalommal ünnepeltük október 23-át a szabad választások óta.

Antall József miniszterelnök szent napnak nevezte az ünnepet és világtörténelmi jelentőségűnek az 56-os eseményeket.

Valószínűleg a turai ünnepség rendezői is így vélekednek az ünnepről, mert a gondolathoz illő megemlékezést alkottak.

Olyan színpadképet komponáltak, hogy akár emberi szó nélkül is méltón ünnepelhettünk volna a látvány birtokában, és a fenséges Beethoven, Mozart zene hallatán.

Kellő tiszteletadást jelentett volna a ravatalra emlékeztető színpadi jelkép elé virágot, gyertyát helyezni, szóltanul. (Így tettünk a Himnusz szavai után). De versek is elhangzottak.

A költők szavai hozzásegítettek a mégmélyebb átéléshez. A Britanniától című verset (írta EMÓD) - Szilágyi Sándor; Lengyel Gábor Temet az ország c. költeményét pedig Győri Istvánné mondta el.

Az ünnepi szónoklatoktól nem idegen a - legalábbis mértéktartó - patetikus hang.

Lukács Vilmos, községünk köztisztviselőben álló 70 éves polgára - aki 56-ban a helyi Nemzeti Bizottság és Végrehajtó Bizottság tagja volt - visszafogott hangon szólt az akkori TURAI eseményekről.

Mondanivalója mégis több volt, mint ünnepi beszéd. Ez alkalom volt az első, amikor élő emlékezetből származó, tárgyilagos, forrásértékű összefoglalás került az emberek elé, a 36 évvel ezelőtt községünkben történt eseményekről.

Megrendülten hallgattuk Himnuszunk teljes szövegét. Kölcsey szavait Jónás Sándor mondta el. Nem énekeltünk, de vele mondtuk gondolatban... és azt éreztük, minden sora érvényes ma is...

Kálna Tibor az iskolai ünnepségen azt mondta: "Túl kicsi ez az ország ahhoz, hogy megférjen benne a viszály, és gyűlölet."

Ha így tudunk és akarunk együtt emlékezni és ünnepelni, mint ahogy október 23. előestéjén ünnepelt a mintegy 200 fős közönség a Művelődési Házban, van remény a megnyugvásra, felemelkedésre.

Az ünnepi műsort Kálna Tibor állította össze. A színpadképet is ő tervezte, Sára András kivitelezte.

A rendező munkáját segítette: Pásztor László,
Benke Sándor,
Tóth László,
Sára András és a MESZ dolgozói,
Kis András,
Diós István.

A hangtechnikát Sára István és fiai: Tamás és Péter kezelték.
Köszönet MINDANNYIUKNAK!

Erdélyi Ágnes

LUKÁCS VILMOS BESZÉDE:

Kedves ünneplő turaiak! Honfitársak!

Megtiszteltetésnek veszem, hogy ezen az emlékünnepelezen 1956 októberi eseményekről beszélhetek, ezek személyes emlékeim. Bizonyára van még községünkben olyan, aki még bővebben emlékszik az akkor történetekre. A leghitelesebben Király János bácsi mondhatná el, ha még köztünk élne.

Visszaemlékezésem azzal kezdem, hogy Turán a forradalom előtti utolsó tanácsülés egy igazságtalan döntés erőtetése miatt félbeszakadt, a többség elhagyta a termet. Valami már akkor lehetett a lelkekben, pedig még sejtés sem volt a forradalomról.

A rádió híradásain kívül a forradalom eszméit főiskolás diákok és Budapesten dolgozó turai lakosok hozták. A második-harmadik napon sokan gyülekeztek a Községháza köré. Első cselekedetük az volt, hogy a nagyméretű gipsz szobrot - amely a főhatalom jelképe volt - ledobták. A nemzeti zászlóra, a lyuk helyére a Kossuth címer lett felvarrva és ez lett a Községháza erkélyére kitűzve. Elég nagy volt a hangzavar, mert a hangoshíradón sokan el akarták mondani sérelmeiket. Alkalmi vers, és versmondó is akadt.

Délután még többen jöttek és a Községháza előtti téren nyílt szavazással megválasztották a helyi Nemzeti Bizottságot és annak elnökét, a köztisztviselőben álló Dr. Király Jánost. Ezután a bizottság megtartotta első megbeszélését és kilenc tagú Végrehajtó Bizottságot is választott. Dr. Király János elnök közölte, hogy legfontosabb teendőnk a község nyugalmanak megőrzése, és az esetleges kilengések megakadályozása. Kérte, ebben legyenyünk segítségére.

Szerveztünk egy ideiglenes karszalagos őrséget, amely már azon az éjszakán kint volt a községben. (A helyi nemzetőrség a későbbi napokban alakult.) Forrtak a borok és forrtak az indulatok. Jöttek a vádaskodók és jöttek az igazságkérők; és jöttek haza a katonák fegyvereikkel.

Nem kis gond volt az embereket nyugalomra inteni. Egy ilyen napon szó szerint azt mondta nekem Király János bácsi: "Vili, ketten-hárman mindig legyetek melletttem, hogy segítségemre lehessenek."

Sokaknak ismételte, hogy a Bizottságnak nem feladata az igazságtétel vagy a büntetés. Majd ha helyreáll a rend, lesz illetékes fórum, amely igazságot tesz.

Ez idő alatt katonai tehergépkocsi és több láda kézi-gránát került a Községházára, ami szintén gondot okozott. A hangoshíradó vezetékeit is több ízben javítani kellett, mert elvágták, megrongálták.

A lakosság többségében élt a szeretet, az együttérzés, a segíteni akarás, és hozták a gyűjtőhelyekre élelmiszer adományait, melyeket tehergépkocsin több ízben felküldtünk Budapestre. Az események közelebb hozták egymáshoz az embereket, akik a szabadabb és igazságosabb jövőben reménykedtek. Békességesebb lett a falu, szeretettel voltak egymás iránt.

1956. november elsején, Mindenszentek napján nagyon sokan eljöttek a temetői szertartásra, ahol a harcokban elesettekért is imát mondtak. A templomtól a temetőbe vonuló menet élén a rejtekhegyről elővett nemzeti színű KALOT zászló haladt. Ilyen nagyszámú részvétel sem azelőtt és azóta sem volt. A menet eleje meghaladta a felső Szövetkezetet, de a vége még a templomnál volt.

Emlékemben úgy tartom, ez volt a község legnagyobb hitvallása hazaszeretetről is.

Bár ez a segítőkész szeretet újra összekötne minket!

Köszönöm, hogy türelemmel meghallgattak.

HAGYOMÁNYŐRZŐ VÁRTÚRÁK

Huszonnyolcan tettek fogadalmat

A hagyományőrző vártúrák sorozata tulajdonképpen 1990-ben a 17. galga expedíción indult el, amikor a tábor programjában szerepelt Szanda várának felfedezése és a vár kapitányának megválasztása. Természetesen ez utóbbi tisztséget az a hagyományőrző érthette el, aki a vár bevételére szervezett akadályversenyen a legjobb eredményeket érte el. Szilágyi Ákos, akkor hetedik osztályos turai expedíciós érdemelte ki a költörtető címet.

A vártúrák 1991-ben folytatódtak. Februárban Hollókő várába látogattak el hagyományőrzőink, ahol egy galgahévízi kisfiú nyerte el a kapitányi címet. Szeptemberben Sirok meghódítása következett, igazi aranyos őszidőben.

A következő évben Sárospatak fogadott bennünket február hónapban. Itt a vártúrát 3 napos vezetőképzéssel kötötte össze a Galga csapat vezetősége. Áprilisban Salgó vára látta vendégül a kíváncsi felfedezőket. Itt is turai kapitányt választottak Tarcsi Anna hetedikos hagyományőrző személyében. A várból át lehet látni Somoskő várába. Itt született az elhatározás, hogy még ez évben ellátogatunk Somoskőre is.

Erre a túrára szeptemberben került sor, amikor is átlátogattunk Szlovákiába és Somoskő mellett felkerestük Fülek várát is. Erről az izgalmas kalandról idézem Békési Judit hagyományőrző visszaemlékezéseinek egy részét: "Amikor odaértünk Fülek várához, közöttük velünk, hogy sajnos a vár zárva van, nem tudunk bejutni, Nemsokkal később azonban a vár alatt lakó, egyik magyar fiatalember a segítségünkre sietett. Otthonról létrát hozott, amelyen a várfalon keresztül bejutottunk a várba. A vár legtegyén, egy sziklán török írást találtunk, amelyet többen elolvastunk, de sajnos semmit sem értettünk belőle".

Busztúránk során a hazautazáskor nem feledkeztünk meg Losonc és Rimaszombat felkereséséről sem. Az utóbbi városban megkoszorúztuk Blaha Lujza szobrát.

A sorban az utolsó vártúrát október közepén szervezte meg a csapat, ez alkalommal Zólyom volt a cél. Útközben egy kissé elkalandozunk Besztercebányára is, ahol a város szépségével ismerkedtünk. A szakadó eső nem jelentett akadályt, a kirándulás nagyon jó hangulatban zajlott le, amit mi sem bizonyít jobban, mint a sok szép dal, amelyek utazás közben hangzottak el.

Hazafelé jövet nem mulasztottuk el, hogy néhány percet eltöltsünk Nógrádkövesden a Galga expedíció 10. születésnapján avatott emlékköve előtt. Itt érdekes feladatot kaptak a gyermekek. Minden csoportnak legalább egy gyertyát kellett a faluban valakitől szerezni, természetesen az esti órákban, amikor már az üzletek nem voltak nyitva. Hamarosan kilenc

gyertya gyűlt össze, melynek fényénél az expedíció vezetői emlékeztek és bemutatkoztak a hagyományőrző pöttömös szavalók is.

A vártúrák mellett nagyon fontos feladata a hagyományőrző csapatnak az új tagok felvételének előkészítése és a fogadalomtétel megszervezése. Október 5-én a késő délutáni órákban a 48-as emlékműnél sorakozott fel az a 28 kisdíák,

akinek idősebb társai ez alkalommal kötötték fel a kék nyakkendőt a fogadalom letétele után. Az ünnepségen a csapat vezetői és megjelent tagjai október 6-ra is emlékeztek. Ebből az alkalomból Szarvas László a Hagyományőrző Szövetség országos titkára emlékezett. Egy másik nagy eseményre is készül a csapat. Elkészült az a diaműsor, amely a Galga vidék templomait mutatja be. A díszbemutatóra hamarosan sor kerül Galgahévizen és Turán is.

Takács Pál

Fotó: Takács Pál

KÉPES HÍREK

Napraforgó Gyermekek Fotószakkörünk az ideai munkáját a hagyományokhoz híven témakereső kirándulással kezdte el. Az egyik csoport szalonnát csurdít az egyik alsóréti tiszteáson.

Fotó: Takács Pál

SZÜRETI MULATSÁG AZ ÓVODÁBAN

ADATIK TUDTÁRA

KICSIKNEK, NAGYOKNAK
 hogy október 8-án tartjuk ez évi
 SZÜRETI VIGADOZÁSUNKAT
 az óvodában

Az óvodások szüreti felvonulása és bálja az idén sem maradt el.

A nagycsoportos gyerekek Kóles Pétert és Surányi Lillát találták a legalkalmasabbnak a bíró és bíróné szerepre, kiket maguk közül választottak.

A most óvodás gyerekek legfeljebb 1-2 éves korukban láthatták "igazi" felnőtt szüreti felvonulást. Csak az óvodai élmények hatására emlegetik. Várják újra, az évente megismétlődő játékot, ami a felvonulással kezdődik, folytatódik a táncolással, a megmaradt szülő leदारálásával, préselésével és mustivással fejeződik be.

Lázás készülődés előzi meg a nap eseményét, a tervezetéstől - a szüreti dalok közös énekelgetéséig.

Tervezik:

- kik lesznek a legfőbb szereplők: bíró, bíróné, lovasok, zenészek,
- ki mit hoz: szőlőt, almát,
- ki milyen ruhába jön,
- kinek van "pörgös" szoknyája (bőszoknyája).

A szülők sokat segítenek a hagyományörző tevékenységünk előkészítésében és nagy mértékben támogatják a népi hagyományokra épülő nevelői munkánkat.

Dolányi Anna (Nusi néni)

Fotó: Kiss Ernőné (Anna néni)

TURAI VIDEOMAGAZINOK TARTALOMJEGYZÉKE

1. Falumúzeum megnyitása & Megemlékezés népművészeinkről & Batyus-bál & Képviselőjelöltek bemutatkozása & Ünnepi műsor március 15-én & Emlékmű avatás & Választás Turán március 25-én & Táncvizsga április 7-én.
2. Hétközi telkek a "Neszürben" & Új üzletközpont a zsámboki úton & Épül a plébánia & Készülődés a galgamenti találkozóra & Kastélykérdés & Elsőáldozók ünnepén & Az "Ürnapján" (ürnap körmenet)
3. II. számú Óvoda évszámú műsora & I. számú óvoda évszámú műsora & Angol szakkör évszámúja & Ballagás az iskolában & Pedagógusaink köszöntése.
4. Galgamenti Népművészeti Találkozó & Hévízgyörk, Tura, Kartal, Galgamácsa - GÁLA.
5. Turai cigánybál 1990. 08. 13-án & II. Országos Cigány Kongresszus és cigánybál 08.11-én.
6. Székely-est 07.10-án & Képes beszámoló a sport utcai útépitésről és a világítás korszerűsítéséről a Táncsics útról & Turaiak és székely vendégek augusztus 20-án a budapesti Szent István-napi körmeneten. & Képes beszámoló a járdaépítésről és a cigánytelepi útépitésről & II. számú óvoda szüreti mulatsága 10.18-án & A népdalkör minősítő műsora a Pestmegyei Művelődési központ színpadán, Szentendrén & Az 50. és 25. esküvői jubileum ünnepén november 11-én.
7. Bemutatkozik a Vigyázó Kör & Választási nagygyűlések szeptember 21-én, 24-én és 25-én & A választás napján, - látogatás a nyolc körzetben & Szavazatszámítás & Eredményhirdetés & Riport a Polgármester Úrral & A Polgármester esküvétele & Az 1956-os forradalom és szabadságharc ünnepe Turán 1990. október 23-án.
8. Fiatal hagyományörzők találkozója Galgahévízen & Nyugdíjasok találkozója az öregek napján & Az önkormányzat első falugyűlése december 21-én & Turai karácsony ajándék műsor december 23-án & Népdalkörünk karácsonyi műsora az érdi termál Hotelben.
9. Látogatás a zeneóvodában & Nyugdíjasok batyus-bálja & Hittanósok farsangi estje & Hagyományos batyus-bál & Irodalmi műsor a könyvtárban & 1991. március 15-e megünneplése.
10. "Feltámadt Krisztus! Alleluja" 1991. április 21-én felvett műsor.
11. Bérnyújtás Turán 1991. május 12-én & Templomunk vendége a hatvani pedagógus énekkar.
12. Táncvizsga és táncbemutató & Elsőáldozók ünnepén.
13. Bemutatkozik a "TÉSZ" & "Üdvözlünk Téged gyönyörű tarka nyár" című műsor & Jótékonyági pop-hangverseny & Elsőáldozók ünnepe Turán.
14. II. számú óvoda évszámú műsora & Nyugdíjba menő óvónők búcsúztatása & Ballagás 1991.
15. Turai Juniális I. II. rész - ifjúsági és felnőtt mérkőzések és a TÉSZ-VIGYÁZÓ KÖR rangadójáról képes bemutatkozó-koszorúzás a temetőben és a II. Világháborús emlékműnél - óvodások, iskolások, nyugdíjas-klub, "Móricék", népdalkör, Hargita táncgyűttes műsorai, - ünnepi köszöntő, - Tóth Péter László énekkarának műsora, - utcabál.
16. Elkészült a Plébánia & A plébánia fölszentelése turai búcsú napján & II. János Pál pápa Magyarországon, képek a TV közvetítéséből.
17. "Nem csak a húszéveseké a világ" - Nyugdíjas klubok találkozója az alsóréten & Az öregek első Világnapja Turán 1991. 10.01-én & Turai nyugdíjasok az Ikarus-ban.
18. Számadás az évforduló kapcsán (riport) a Polgármester Úrral & Emlékezés 1991. október 23-án a templomban és a Művelődési Házban & A nyugdíjas-klub budapesti vendégei.
19. Nyugdíjasok fesztiválján a turai nyugdíjas-klub & Karácsonyi ajándék-műsor & Bethlehemes játék a templomban & Vidám téli esték I. rész.
20. Március 15-e ünneplése 1992-ben & Közmeghallgatás 1992. 01. 20-án & A nyugdíjas-klub Leányfalun & Vidám téli esték II. és III. estéje.
21. "Rendhagyó farsangi ünnep Turán" - Emléktábla avatás, emlékező koszorúzás, hagyományos batyus-bál 1992. 02. 29-én.
22. "Vidám téli esték" összefoglaló & Az új Házasságkötő teremben & Elsőáldozók ünnepén.
23. Diákszilveszter Turán 1992. 06. 12-én & Ballagás 1992. 06. 13-án & Turai óvodás lakodalmak a II. számú óvodában.
24. Aranyimise Turán & Beszélgetés az ünneppel & Együtt köszöntjük templomunk énekkarának pünkösdszabados hangversenyével Hévízgyörkről.
25. Turai Juniális 1992. - Focivetélkedők 06. 27-én - Műsorok 14 órától 21 óráig - Utca-bál.
26. Emlékező találkozás Pápai József névvel & Nyugdíjas vasútnap & Vendégségben Tápiószecsőn falunapján & Minősítő verseny Bogácsny & Kiállítás a Házasságkötő-teremben & Turai búcsú 1992. & Turai búcsú 1967-ben.
27. Szent István Ünnepe Turán - címer és zászló szentelés a templomban, - ünnepelt zászló kirakása - esti ünnepi műsor - utcabál.

Benke I.

KISPÁLYÁS LABDARÚGÓ BAJNOKSÁG

A 10. FORDULÓ EREDMÉNYEII

BARÁTSÁG - YOUNG BOYS	7 - 6 (2-2)
Gf: Tóth L. 3, Darnyik Á. 2, Szabó I. Maczkó M. III. Nagy A. 3, Tóth Z. Tóth Cs. Lajos P.	
ZÖLDEK - FÓNIX	3 - 0 (2-0)
Gf: Bajkó I. 2, Berkes L.	
AMATŐR - FÚZFA	17 - 0 (5-0)
Gf: Vereš J. 7, Kovács M. 5, Angyal L. 4, Kuti M.	
OLIMPIC - KROKODIL	5 - 3 (1-2)
Gf: Zarnacsnik I. 4, Jemel I. III. Kuti I. Zimányi Zs. Ledniczky L. Öng.	
V. METEOR - FAVORIT	1 - 5 (1-4)
Gf: Tóth Zs. J. III. Sima I. 2, Deák Cs. 2, Horváth A.	

A 11. FORDULÓ EREDMÉNYEII

FAVORIT - FÚZFA	2 - 7
AMATŐR - BARÁTSÁG	3 - 9
ZÖLDEK - OLIMPIC	9 - 0
YOUNG BOYS - FÓNIX	elhalasztva
KROKODIL - METEOR	4 - 1

A 12. FORDULÓ EREDMÉNYEII

METEOR - OLIMPIC	2 - 10
ZÖLDEK - YOUNG BOYS	16 - 2
FÚZFA - KROKODIL	elhalasztva
BARÁTSÁG - FAVORIT	3 - 2
FÓNIX - AMATŐR	13 - 1

A 13. FORDULÓ EREDMÉNYEII

KROKODIL - BARÁTSÁG	4 - 6
FAVORIT - FÓNIX	5 - 6
OLIMPIC - YOUNG BOYS	10 - 2
AMATŐR - ZÖLDEK	1 - 14
METEOR - FÚZFA	0 - 4

A 14. FORDULÓ EREDMÉNYEII

FÚZFA - OLIMPIC	5 - 4 (2-2)
Gf: Vereš J. 2, Kuti M. Kántor J. Kovács M. III. Jemel I. 2, Bende Zs. Kuti M. Öng.	
BARÁTSÁG - V. METEOR	2 - 1 (0-0)
Gf: Tóth L. Szabó J. III. Tóth Zs. J.	
FÓNIX - KROKODIL	3 - 5 (2-2)
Gf: Pásztor G. Pásztor S. Köles T. III. Kuti I. 3, Pásztor P. Vereš A.	
YOUNG BOYS - AMATŐR	6 - 6 (4-2)
Gf: Gyenes I. 4, Nagy A. Ecséri J. III. Kalocsay F. 2, Csányi L. 2, Dusa J. Nagy Sz.	
ZÖLDEK - FAVORIT	11 - 3 (5-1)
Gf: Szilágyi J. 6, Berkes L. 2, Kerek M. Tóth M.M. Simon M. Öng. III. Simon M. Deák Cs. Sima I.	

A 15. FORDULÓ EREDMÉNYEII

OLIMPIC - AMATŐR	4 - 2 (3-0)
Gf: Zarnacsnik I. 2, Pásztor Z. Ledniczky L. III. Dusa J. Csányi L.	
BARÁTSÁG - FÚZFA	2 - 6 (0-3)
Gf: Nagy R. Maczkó M. III. Gálbor J. 2, Angyal L. Gubcsó K. Kuti M. Maczkó M. Öng.	
FÓNIX - V. METEOR	5 - 4 (1-2)
Gf: Pásztor G. 2, Pásztor S. Köles T. Lukács J. III. Maczkó I. 2, Halász Vidék B.	
ZÖLDEK - KROKODIL	5 - 3 (5-1)
Gf: Szilágyi J. 2, Berkes L. 2, Tóth M.M. Vereš A. Öng. III. Kuti I. 2, Sima J.	
FAVORIT - YOUNG BOYS	15 - 3 (7-2)
Gf: Deák Cs. 5, Tóth M. J. 3, Petrovics L. 2, Sima I. 2, Deák I. 2, Kuti Z. III. Gyenes I. 3.	

A 11 önkormányzat által alapított bagy székelyű
Galgamenti Víziközmű Kft.

PÁLYÁZATOT HIRDET
ügyvezető igazgató és főkönyvelő
munkakörökre.

Pályázati feltételek:

- **Ügyvezető igazgatóként:** szaküzemmenői oklevél
5 éves víz- és csatornamű üzemeltetési gyakorlat
5 éves vezetői gyakorlat
- **Főkönyvelőként:** mérlegképes könyvelői
vagy Pénzügyi és számviteli Főiskolai képesítés,
a gazdálkodásra, adózásra és TB-re vonatkozó jog-
szabályok és számítógép kezelésének kelő ismerete,
5 éves szakmai gyakorlat

A pályázatokat - részletes szakmai önéletrajzzal - 1992. december 10-ig lehet benyújtani Kartal Község polgármesteréhez, Urbán Imréhez, aki-től a pályázattal kapcsolatban személyesen vagy a Kartal 301 számú telefonon tájékoztatás kérhető.

A pályázatokat december 20-ig bírálják el, a munkakörök 1993. január 1-től tölthetők be.

RÖVID HÍREK

Petőfi szavalóverseny volt október 24-én Aszódon, a Helyőrségi Művelődési Házban. A 63 induló közül Diigens Melinda - iskolánk volt tanulója - 1. helyezést ért el a felnőtt kategóriában, Meláns Judit 8. osztályos tanuló pedig M. lett az általános iskolás korcsoportban. Sikeresen szerepelt Sági Éva 6. c. osztályos tanuló is. A versenyzőket Diigens Károlyné készítette fel a szereplésre.

Köszönjük munkáját! Gratulálunk a szép eredményhez.

***

Az iskola nevelőtestülete megtartotta őszi nevelési értekezletét. A számboki Művelődési Házban két előadást hallgattak végig a pedagógusok okt.

Baranyi Károly a Művelődési és Közkultúrasi Minisztérium főosztályvezetője beszélt a Nemzeti Alaptanterv negyedik változatáról, Vadász János pedig a nemrég megjelent közalkalmazotti törvényt elemezte.

***

Megfelelő útemben halad a cserkészjelölt gyermekek foglalkoztatása. Az egyházközség által adományozott Cserkészházban (T. Petőfi tér 28.) hétvégeken hetvenen készülnek a jövő évi fogadalomtételre.

***

November 22-én fél 4-kor Galgahévízen, november 28-án szintén fél 4-kor Turán adják elő az ifjúsági hittanások sikardarabjait, a FABOLÁT.

Az ebből származó bevételek - akárcsak korábban - ifjúsági lelkiigazgatók táboraik szervezésére fordítják. Megjelenésükkel segítik törekvéseiket.

***

November 27-én indul az elmúlt évben nagy sikert aratott "Vidám téli esték" sorozat a Vigyázó Kör és az ifjúsági hittanások szervezésében. Az "alapító tagokra" feltétlen számít a szerveződések, de az újakat is örömmel fogadják.

***

Tura nagyközségben működő Földművelésügyi és állattenyésztési reformációt bírják a Tisztelt Kormányzati Hivataltól.

A nagyközségben 96 fő jelentett be igényt termőföld megszerzésére iránt, az erre a célra rendszeresített nyilatványon.

A fórumnak nincs arról tudomása, hogy ezidáig hány fő rendelkezik már közülük kártyávali jeggyel.

Kérjük a Kormányzati Hivatal szíves tájékoztatását. Továbbá szívesen bejelentjük, hogy Tura nagyközségben a földművelésügyi időpontjainak kitűzését 1993. február hónapban létnék a legoptimálisabbnak.

FIGYELEMI

OLCSÓBBAN A KÉSZÍTŐNÉLI

Gázkórnányek építését 2000 Ft/m, bételését 900 Ft/m egyaráton anyaggal együtt vállalom, átadással ellátva.

Vízszigetelést is készítek.

Külföldi utazások, szállások, szállítások, alumínium és színesfém hegesztését vállalom.

Értékelési lehet:

Tóth József

bédegos és tetőfedő vállalkozó 2173. Kartal, lakosa út 10.

DR. ELEK ILONA

SZEMORVOS

2100. GÓDÖLLŐ Kiss József u. 12. (Véradó utca)

Rendel: Kedd: 17-19 óráig

Csütörtök: 17-19 óráig

Telefon: (28) 20-725

Nérem előzetes bejelentkezését telefonon,

rendelési napokon 17-21 óra között

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Vassai élelmiszer üzlet,
Piac Tér (Atanás), Takarékszövetkezet,
Éliás Zoltán Tura, Petőfi tér 7.

TURAI HÍRLAP - Közföldi Havilap - II. évfolyam 11. szám
Kiadja a Turai Polgármesteri Hivatal

Feladó: Tóth István polgármester

Nyit.: B/BHF/567/P/91.

Szerkesztőbizottság: Erdélyi Ágnes, Kálna Tibor, Köles Mihály
Sása Mihály

Feladó szerkesztő: Kuti József

Levél cím: Polgármesteri Hivatal, 2100. Tura

Készült: 500 példányban a RO-LA Rt. nyomda üzemében Kertész

Feladó vezető: Rózsavölgyi Sándor

Szerkesztő: Jandura István Gődöllő Éva u. 11.